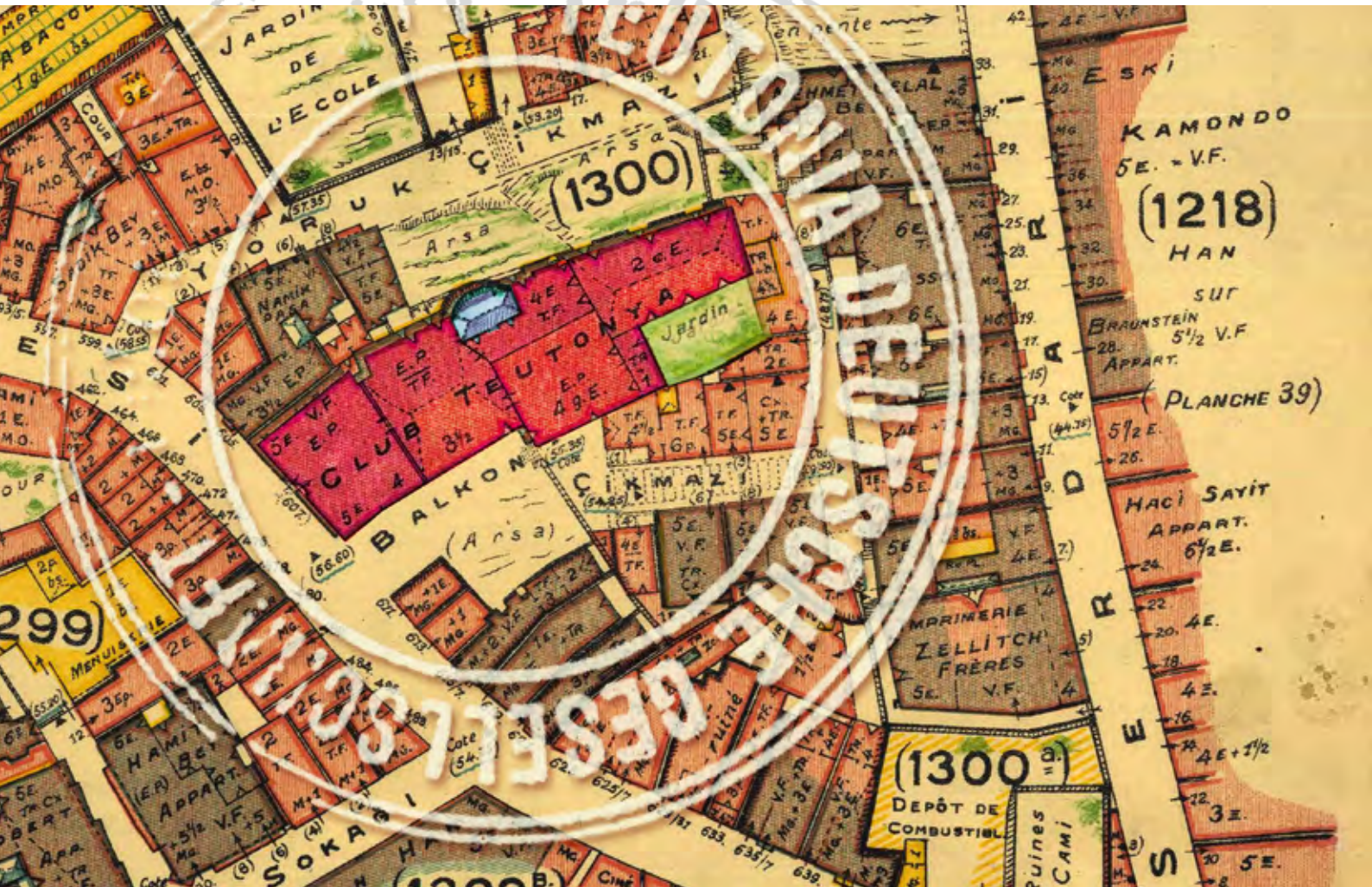

ORIENT-INSTITUT ISTANBUL

Newsletter Sonbahar 2023

Künye

Orient-Institut Istanbul
Galip Dede Caddesi № 65
Şahkulu Mahallesi, Beyoğlu
TR – 34421 Istanbul

Tel: +90 – 212 – 293 60 67
Fax: +90 – 212 – 249 63 59
E-Mail: oiist@oiist.org

Editoryal sorumluluk: Richard Wittmann
Editoryal ekip: Andrea Selimoğlu
Çeviri: Sema Özgün
Design: Ioni Laibarös
www.laibaroes.de

Ön ve arka kapak: © András Szigeti, Ioni Laibarös

Bu bülten bir Orient-Institut Istanbul yayınıdır; yılda iki kez yayımlanmaktadır. Enstitüden ücret ödmeden temin edilebilir.
Kullanılan fotoğrafların ve görsellerin hakları, kaynakları Orient-Institut Istanbul'a aittir veya ayrıca belirtilmiştir.

www.oiist.org

İçindekiler

Müdürün önsözü	4
Kişiler	6
Araştırma Faaliyetleri	8
Konuk Bilim İnsanları ve Bursiyerler	17
Kısa Haberler	24
Yayınlar	31
Etkinlikler	37
Kütüphane	40

Vasıl olduğunuzu nasıl anlarsınız? Bu, varmamış olduğunuzu bilip fakat bundan pek de rahatsızlık duymamakla olur. Orient-Institut İstanbul gibi bir araştırma kuruluşunun gelişmesi, hep aynı zamanda çeşitli boyutlarda yapılan bir seyahattir: Bilim, sosyal çevre, şehirde ve binalardaki maddi ortam, kişisel ilişkiler ve beklentiler – liste bir son bulamadan uzayıp gider. Önemli olan, dış koşullarla meşguliyetin, entelektüel ve akademik uğraşlardan, merak, keşfetme, yaratma ve eleştiri faaliyetlerinden daha az zaman ve dikkat gerektirmesidir.

Son bültende, bunun (gerçekten mümkündürse) ancak zahmetle başarılabileceği bir aşamadan bahsetmenin sırasıydı: 6 Şubat'ta meydana gelen deprem, bir de muhteşem yeni binamıza oldukça zahmetli taşınma, işlerimizi şekillendirmişti ve etkilemişti. Elden gelenin en iyisini yaptığımızın getirdiği rahatlamayı ve biraz da onun gururunu ifade edebiliyordum.

Şimdi, bir yarıyıllık sonra, mesudiyet duygusuyla yazabiliyorum. Hayır, varacağımız yere henüz varamadık, ama yakınlaşmaktayız. Bu öncelikle aslında eski, 1897'de inşa edilen bir bina olan ve "Teutonia" olarak bilinen yeni binamız için de geçerlidir. Gelecek bültenlerden birinde ayrıntılı bir şekilde ele alınacağı mukadderdir.

Son tarihi kapı sadece menteşelerine takılmakla kalmayıp aynı zamanda kapanana, son onay alınana, konferans salonundaki çevirmen kabinleri eksiksizce çalışır hale getirilene, kütüphanenin deposuna son kitap yerleştirilene, kendisini enstitünün kedisi olarak kabul ettiren Sakız'ın bakım ve beslenmesi organizasyonunun işlenmesine kadar epey vakit geçmesi kaçınılmazdır.

Bundan dolayı son yarım yıl bir deneme ve test etme dönemi oldu. Şimdilik ve daha bir süreliğine hazırlıklar aşaması devam edecek, tam teçhizatlı kullanıma henüz sıra gelmemiştir. Böyle olmakla birlikte, enstitümüzün Bilim Danışma Kurulu yeni binada toplantısını gerçekleştirdi bile. Steinweg kuyruklu piyanoyu ve sahneli salonunu deneme fırsatını kullanarak, Macar piyanist János Balázs'ın sahneye çıktığı bir konserde, enstitü dostlarıyla Bilim Danışma Kurulunun üyelerini bir araya getirdik. O akşam, salonun duvarında mesleki kariyerine bizim salonumuzda başlayan müzisyen Géza Hegyei anısına bir plaket teşhir edildi. Hegyei, Birinci Dünya Harbi'nden önce İstanbul'un müzik hayatında uzun seneler boyunca önemli bir rol oynamıştır. Bu ilk konseri, onun gibi Macar Kültür Enstitüsü ve İstanbul Zaim Üniversitesi iş birliğiyle müdür yardımcımız Richard Wittmann tarafından düzenlenen üç konser daha izlemiştir (bkz. s. 11). Bunlar muhteşem akşamlardı. Bununla birlikte, bütün görkemine rağmen tarihi mirasın ne kadar karmaşık ve sorunlu olduğu her zaman aşikâr olmalıdır: Eleştirinin olmadığı yerde sevince de yer olmaz.

Orient-Institut, ne de olsa son tahlilde ırkçı olan Batı üstünlüğünün varsayımı içerisinde araştırma sürdürüldüğü bir gelenekten geliyordur. Bu geçmişte kalmıştır, ancak bu geleceğin reddi daha uzun bir süre kendiliğinden anlaşılmış olmayacak. Postkolonyal bir bakış açısı benimsemek, bilhassa Almanya'da zaten kabul gören bir şey değildir. Enstitümüzün adı dahi bununla tenakuz içindedir. Bununla yaratıcı bir şekilde baş ederek sık sık eleştiri imkânları keşfediyoruz.

Eylül ayında düzenlediğimiz bir yaz akademisi hakikaten önemliydi. Akademinin konusu, Alman söyleminde önemli iki kurucu figürü Reinhart Koselleck ve Otto Brunner'a uzanan kök-

lerine sahip bir araştırma alanı olan kavramlar tarihiydi. Böylece Orient Institute İstanbul, FU Berlin, Oslo Üniversitesi, Max Weber'in Beyrut ve Delhi'deki kardeş enstitüleri ile iş birliği içinde, ayrıca şehirde başka yabancı enstitülerin de desteğiyle, "Bengal'den Balkanlar'a Kavramların Girift Tarihleri" konusunda bir yaz akademi düzenlemiştir (bkz. s. 25).

Bu konuda önemli ve belirleyici olan, sadece Latin Avrupa varsayımlarına dayanmayan bir perspektif bulmak değildi, aynı zamanda da Kuzey Hindistan'dan Güney Avrupa'ya ve onun da ötesine dek uzanan bölge içerisinde birbirine geçmişti. Ülkeler, toplumlar ve kültürler arasındaki sınırları geçirgen ve zaman zaman saf hayal ürünü olarak kavranabilir kılan bu tür bağlar, enstitüdeki araştırmaların çoğunda odak noktasını oluşturuyor.

Bu aynı zamanda, Orient-Institut İstanbul'un, Kanada Concordia Üniversitesi ve yıllardır iş birliği içinde olduğumuz İstanbul Teknik Üniversitesi'nin Müzikoloji Araştırmaları Enstitüsü'nüyle düzenlediği bir toplantı için de geçerlidir. *Atmospheres: Multisensorial Research in Istanbul* (Ortamlar: İstanbul'da Çoklu Duyusal Algı İncelemeleri) sanatkârene ve bilimsel yaklaşımları bir araya getirmiştir. Burada benimsenen akademik yaklaşım, tam da bu tür sınırların aşılmasını barındırır; zira bu toplantı bilim ve sanatı yan yana koymadı, karşı karşıya getirdi ve senteze ulaştırdı. Enstitü koridorlarından birinde mavi ışıkta bir ses enstalasyonu oluşturuldu, tarih hakkında sunumlarla şehir gürültüsünün nasıl algılandığına dair bir atölye çalışması birbirini takip ediyordu; ve sonunda sahneli salonda teorik analiz ile müzikal performansı birleştiren bir konserle toplantı hitam buldu.

Yaz akademisi ve *Ortamlar (Atmospheres)* Kongresi'nden söz ederek özellikle dikkate

değer bulduğum sadece iki şeyi öne çıkardım. Enstitünün, Viyana'da bir araya gelen *Turkologentag'a*, onbir sunum ve bir bilgilendirme standıyla olağanüstü yoğun katılımından ya da bazı etnomüzikologların Anadolu'da sadece birkaç on yıl önce çektikleri fotoğrafları bir araya getiren şahane sergiden de bahsedebilirdim. QR kodlarla erişilebilen müzik bağlamına yerleştirilmiş bu fotoğraflar çocukluklarında fotoğrafları çekilmiş bazı kişilerle yapılan röportajların eşliğinde çoktan yok olup gitmiş bir dünyayı gözler önüne seriyordur; üstelik bunların hepsi üç Pera-Blätter sayfalarından da okunabilir.

İşte henüz varamamış olsak da ilerliyoruz. İstanbul, iç içe geçmişliklerin incelenmesine olağanüstü uygun bir yerdir. Burada, dünyanın şu sıralarda siyasi ve ekolojik açılardan zor, hattâ çoğu kez korkunç halinin koşullarında bile, mesela vize sorunları yüzünden başka ülkelerde bir araya gelemeyen araştırmacılar toplanabilirler. Yeni-eski binasında enstitümüz bu tür akademik iç içe geçmişliklere harika bir mekân sunacak. Önümüzdeki zaman ve çalışmaları iple çekiyorum.

Ufuk açıcı ve keyifli okumalar dilerim.

Prof. Dr. Christoph K. Neumann
Orient-Institut İstanbul Müdürü

Alişan Zafer, B. Sc.

Eylül 2023'te, sefeli Cenk Korkmaz'ın ayrılmasının ardından Orient-Institut İstanbul'da Kıdemli Bilgi İşlem Müdürü görevini devralan Sayın Alişan Zafer'e hoş geldiniz diyoruz.

Alişan Zafer, Köln Üniversitesi'nde İşletme Bilişimi okudu ve ardından Zurich Gruppe Deutschland'da IT Operasyon Mühendisi olarak çalıştı. Şu anda Orient-Institut İstanbul'da IT Müdürü olarak görev yapıyor.

Dr. Astrid Menz

Astrid Menz, Mainz'daki Johannes Gutenberg Üniversitesi'nde Türkoloji, İslam Filolojisi ve İslam Araştırmaları okudu. Eğitimini 1991 yılında Almanya'daki ikinci Türk neslinin Türkçesi üzerine hazırladığı yüksek lisans teziyle tamamladı. 1993 – 1999 yılları arasında Johannes Gutenberg Üniversitesi Doğu Çalışmaları Bölümü'nde öğretim görevlisi olarak çalıştı. Doktorasını 1998 yılında "Gagauzca sözdizimi: temas kaynaklı dil değişimi üzerine bir çalışma" konulu teziyle tamamladı. 1999 – 2004 yılları arasında Orient-Institut İstanbul'da araştırma görevlisi olarak çalıştı. 2005/06 kış ve 2006 yaz dönemlerinde İsveç'teki Uppsala Üniversitesi Dilbilim ve Filoloji Fakültesi'nde Türkoloji Kürsüsü adına ders verdi. 2006 – 2008 yılları arasında İstanbul'da Boğaziçi Üniversitesi Türk Dilleri ve Edebiyatları Bölümü'nde ders verdi. Eylül 2006'dan Ekim 2019'a kadar Orient-Institut İstanbul'da kütüphane yöneticisiydi. Kasım 2019'dan Ekim 2023'e kadar Hamburg Üniversitesi'nin Asien-Afrika-Institut'unda kütüphane müdürü olarak görev yaptı.

Kasım 2023'ten itibaren, Dr. Karin Schweissgut'un yerine, tekrar Orient-Institut İstanbul'un kütüphanesini yönetmektedir.

Dr. Christiane Czygan

Orient-Institut Istanbul için Christiane Czygan halihazırda çalıştığı araştırma projesi, Almanya'da muhafaza edilen çok değerli bir Osmanlıca yazmasının eleştirel yayını içermektedir: Sözkonusu eser, Sultan Süleyman'ın, Hamburg Yazması'nda bulunan 1554 yılından kalma divanı.

Osmanist ve Türkolog Dr. Christiane Czygan, Türkçe online ve basılı *Zemin* Dergisi'nin yayın kurulu üyesinden olup Alman-Türk işbirliği çerçevesinde ortak konferanslara, yayınlara ve proje başvurularına katkıda bulunmaktadır.

Christiane Czygan, Petra Kappert (Hamburg) ve Orhan Şaik Gökyay (İstanbul) hocalardan Osmanlı Filolojisi dersleri aldığı Hamburg Üniversitesi'nde ve İstanbul'da öğrenim görmüştür. Kendisinin ilk araştırması, aynı zamanda bir Osmanlı hiciv dergisinin ilk çalışması olan, "Hiciv Dergisi Çaylak'ın Yansımasıyla 1876/77 Yıllarında İstanbul'daki Günlük Yaşam" (*Istanbul Alltagsleben aus den Jahren 1876/77 im Spiegel der Satirezeitschrift Çaylak*) konusunu temel almıştır. Hamburg Üniversitesi'ndeki doktora tezinde, Avrupa sürgünündeki en erken Osmalı Gazetelerinden birini, "İyi Hükümdarlık Esasları" tartışmaları açısından analiz etmiştir. 2012 yılında, "Devletin Düzenine Dair: 1868 – 1870 Arası Hürriyet Gazetesi'nde Genç Osmanlı Aydınları ve Konseptleri" (*Zur Ordnung des Staates: Jungosmanische Intellektuelle und ihre Konzepte in der Zeitung Hürriyyet 1868 – 1870*) konu başlığıyla yayımlanan doktora tezinin temelinin, İstanbul, Paris ve Augsburg'da bulunan çok sayıda arşiv taraması oluşturmaktadır.

Hamburg Üniversitesi'nde, Münih Federal Savunma Üniversitesi'nde (Bundeswehruniversität München) ve Bonn Friedrich-Wilhelm-

Üniversitesi'nde uzun yıllar Osmanlı tarihi ve edebiyat dersleri vermiş, ayrıca İslam ve Orta Doğu konularına ilişkin seminerler düzenlemiştir. Koç Üniversitesi'nden bir burs almıştır. Profesör Stephan Conermann ve Profesör Hatice Aynur'la birlikte Bonn Üniversitesi'nde "Erken Yeni Çağ Lirigi" konusunda uluslararası workshoplar düzenlemiş olup DFG öncül kaynaklar ve Bonn Üniversitesi üzerinden gerçekleştirdiği "Erken Yeni Çağ Hükümdarlığında Kültürel Semboller" konusunda, uluslararası nitelikte büyük bir disiplinlerarası konferans da yönetmiştir.

Eylül 2023'ten beri Orient-Institut Istanbul'da araştırmacı olarak çalışmaktadır.

Dr. Esther Voswinckel-Filiz

Tarihsel ve antropolojik din araştırmaları alanında araştırma faaliyetleri: Fatih'teki Hırka-i Şerif: Yazılı, sözlü ve tekstil geleneklerinin beraber dokunması

Araştırma Faaliyetleri

İstanbul'da Hz. Muhammed'e ait olduğu söylenen iki hırka vardır. Birisi Topkapı Sarayında segilenen Hırka-i Saadet, diğeri ise Fatih ilçesinde Hırka-i Şerif Cami'de muhafaza edilen Hırka-i Şerif. Bu hırka tasavvuf geleneklerinde çok önemli bir yere sahiptir. İlk mutasavvıflardan biri olarak kabul edilen Yemenli Veysel Karanî ile yakından ilişkilendirilmiştir. Veysel Karanî'nin Hz. Muhammed'e coğrafi mesafeleri aşan özel bir yakınlığı olduğu anlatılmıştır. Bu hırka Veysel Karanî'ye bizzat Hz. Muhammed tarafından miras bırakılmış; onun torunları hırkayı muhafaza etmiş ve nesilden nesle aktarmıştır. Böylece hırka Yemen'den Irak'a, oradan Doğu Anadolu'ya sonra da Ege üzerinden İstanbul'a gelmiştir.

Dr. Esther Voswinckel Filiz, bu hırkanın son derece ince işlenmiş dokusunu gördüğünde, bir ziyaretçiden böyle bir kumaşın insan eliyle dokunmuş olamayacağını duyduğunu belirtiyor. Hırka sadece zamansal ve coğrafi olarak çok uzak mesafeleri aşan bir yakınlık aracı ortamı değil, aynı zamanda tekstil yönüyle taşıdığı özel önemi de bir hayret ve ilham kaynağıdır.

Hırka 2010 yılında, İtalyan bir restoratör tarafından restore edilmiştir. Esther Voswinckel Filiz'in 2023 yılı Eylül'ünde restoratörle yaptığı görüşmede, hırkanın tekstil özelliklerinin, bizzat hırkayla ilişkilendirilen gelenekler kadar çok katmanlı olduğu bilgisine ulaştı. Bu özel malzemeyi ele almanın, onun üzerinde herhangi bir işlem yapmanın, mesela tozunu almanın ya da temizlendiği havanın muhafazasının, bugüne dek sürdürülen özel birtakım ritüelleri vardır.

Dr. Esther Voswinckel Filiz'in "Peygamberin Hırkası" konusundaki saha araştırması, Orient-Institut Istanbul'da onun gözetiminde yürütölen, "Gelenegin İplikleri: İstanbul Tasavvufunun Dokusal / Tekstil tarafı" adlı araştırma projesinin bir parçasıdır.

"Peygamberin Hırkası" ile bağlantılı İstanbul gelenekleri derlemesinin kitap kapağı. Revnakoğlu, Cemaleddin Server: Veysel Karanî ve Üveysilik. İsmail Dervişoğlu ve Mehmet Doğan Bayın tarafından yayınlandı. İstanbul: Köprü, 2011

Dilbilimsel Türkoloji odağında araştırma faaliyetleri: Türkçedeki yabancı kelimelerin imlâsı

Bir dilden alınıp diğerine aktarılan kelimeler nasıl yazılmalıdır, kaynak dilde olduğu gibi mi yoksa alındığı dile uyarlanmış biçimde mi yazılmalıdır? Peki bir dil alfabetini değiştirdiğinde bunun nasıl bir etkisi olur? Bu sorular, Dr. Ruth Bartholomä'nın 21 – 23 Eylül 2023 tarihleri arasında Viyana'da düzenlenen Türkoloji Kongresi'nda verdiği konferansın odak noktasını oluşturmaktaydı. *Türkiye'de Harf Devriminin 100 Yılına Yaklaşım* başlıklı panel, Prof. Dr. Christoph Schroeder (Potsdam Üniversitesi), Dr. Astrid Menz (Hamburg Üniversitesi, Kasım 2023'ten bu yana Orient-Institut Istanbul) ve Dr. Ruth Bartholomä tarafından ortaklaşa düzenlenmiştir.

Konferansta, Osmanlıca ve Türkçedeki yabancı kelimelerin imlâsına dair tartışmalardan çeşitli yönlerin yanı sıra İstanbul Orient-Institut ve Potsdam Üniversitesi'nin İstanbul'un Dilsel Manzarası konusunda birlikte oluşturduğu bir bütünce kapsamında derlenmiş, günümüz Türkçesinden örnekler de ele alınmıştır. Ayrıca Türkçe için 1928 yılında yürürlüğe konulan Arap alfabesinden Latin alfabesine geçişin, yabancı kelimelerin yazımını nasıl etkilediği sorusuna da değinilmiştir. Bu kelimelerin nasıl yazılacağına dair kararın, başlıca iki büyük alıntı kelimeler grubu için alınması gerekmiştir. Bir tarafta, çoğunlukla daha önceki yüzyıllarda, Arapça ve Farsçadan Türkçeye girmiş ifadeler, diğer yanda ise Batı Avrupa dillerinden benimsenen ya da 1920'li ve 1930'lu yıllarda Avrupa'ya giderek artan yönelim esnasında uygun kavramların yeni ödünç alınmasıyla birlikte giren terimler yer alır. Başlangıçta bu esasen Fransızcadan daha sonra İngilizceden gelen kavramlardan oluşmuştur.

Latin alfabesinin kullanılmaya başlamasıyla birlikte, kelimelerin söylendiği gibi yazılması gerektiğini belirten "fonetik prensip" yerleşmiştir, ancak bazı yerlerde riayet edilmemiş ve bu yüzden de günümüze dek tutarsızlıklara yol açmış bir prensiptir. Belirgin bir örneği, kökeni Arapça olan "cami" kelimesidir, aslına, dayandığı Arapça kurallara göre, bir kişi adıyla ya da başka bir isimle birleştiğinde camii şeklinde yazılmaktadır. (Şekil. 1) Ancak bu tarihsel ve etimolojik prensip, Arapça bilgisi olmayan günümüz konuşmacıları açısından artık anlaşılabilir olmadığından, bazı durumlarda *camii* şeklinde yazımın, uygun olmayan yerlerde kullanıldığı görülmektedir, örneğin burada (Şekil. 2) işaret zamiri olan *bu* sözcüğünden sonra yazılanın aslında cami şeklinde olması gerekmektedir.

Sağ Şekil 1, sol Şekil 2.
Fotoğraflar: © Ruth Bartholomä

Dr. Richard Wittmann

“Feriköy Protestan Mezarlığı: Türkiye’deki Dört Yüz Yıllık Protestan Varlığının Kanıtları” adlı araştırma odağında gerçekleştirilen faaliyetler

Araştırma Faaliyetleri

Hem Osmanlı İmparatorluğunda hem de halihazırda Türkiye’deki Protestan varlığının maddi kültürünün ve tarihinin kanıtı olarak mezarlık alanının araştırılmasının temel ön koşullarından biri, kaynak materyalin dijital ortamda erişilebilir hale getirilmesiydi. Bu arzunun gerçekleştirilmesi için gereken temel yapıtaşı kapsamlı bir veri bankasıdır, diğerlerinin yanı sıra Alman Dışişleri Bakanlığı’nın da mali desteğiyle 2018 yılından bu yana Orient-Institut Istanbul’da geliştirilmiş ve teknik olarak veriler muhafaza edilmiştir. O zamandan bu yana, ilk kez 2024 yılında Orient-Institut Istanbul’da erişime açılacak olan veri tabanı, Feriköy Protestant Cemetery Initiative ile bağlantılı araştırma enstitüleriyle iş birliği içerisinde çok sayıda bilgiler içerecek şekilde genişletilmiştir. 2023 senesinin Temmuz-Aralık aylarında Orient-Institut Istanbul’da eğitimlerinin yanı sıra devam ettikleri birkaç haftalık stajlarını tamamlayan Katharina Krause (Oxford Üniversitesi), Sarah Elsheimy (Leipzig Üniversitesi) ve Yiğitcan Bilgin’in (Bonn Üniversitesi) özverili çalışmaları sayesinde, mezarlığın Almanya

bölümündeki mezar taşlarının boyutlarının ve malzeme özelliklerinin yanı sıra tüm yazılarının fotoğraf kaydının alınması ve dijital ortama aktarılması işi sonbahar sonlarında tamamlanabilmiştir. Mezarlığın bu açık ara en büyük ulusal bölümündeki mezar taşları ayrıntılı bir şekilde belgelendirilerek, Protestan mezarlığındaki mezar taşlarının hepsine ilişkin temel bilgiler ilk defa bütünüyle dijital ortama aktarılarak kayıt altına alınmıştır. Aralık ayının ikinci yarısında, bir yıl sonu etkinliğinde hem veri toplamanın sonuçları hem de 2023 Feriköy Initiative’in diğer üyeleri tarafından gerçekleştirilen mezar taşlarının restorasyonu işlemi, uluslararası diplomatik organizasyon camiasına sunulacaktır. Organizasyon camiasına Almanya’nın başkanlık edeceği yıl olan 2024 yılı için, Richard Wittmann, daha önce yapılmış olan bir restorasyon başvurusunun pandemi sırasında ve Ukrayna savaşının başlamasıyla mütalaa edilememesi üzerine, Almanya Dışişleri Bakanlığı’nın kültürel varlıkları koruma fonuna sunulmak üzere genişletilmiş bir restorasyon önerisi hazırlamıştır. Osmanlı İmparatorluğu’nun son dönemlerinde, Almanca konuşulan çok sayıda eğitim kurumu ve sosyal kuruluşun kurulmasında büyük bir öneme sahip olduğundan, Kaiserwerther Schwestern’e ait bir grup anıt mezarın da restorasyon başvurusuna dahil edilmesi gerekmektedir.

Stajyerler Sarah Elsheimy ve Katharina Krause, Brian Johnson (ARIT) ile Feriköy Mezarlığı’nda yapılan bilgilendirme toplantısı sırasında. Fotoğraf: © Richard Wittmann

Franz Liszt'in İzinde sloganıyla düzenlenen sergi ve etkinlikler döngüsü – Osmanlı saray müzisyeni Géza Hegyei & İstanbul Kulüp Teutonia Sahnesi

Yeni enstitü binası, ortak dili Almanca olan topluluğun kurduğu yardımlaşma kuruluşunun sosyalleşme mekânı olarak düşünülen Teutonia kulüp binası, insanı uzun ve olaylarla dolu bir geçmişe götürmektedir. Başlangıçta, bir dizi etkinliğin parçası olarak tasarlanan, ancak Orient-Institut İstanbul'un restore edilen Teutonia binasına taşınmasının, maalesef mecburen birkaç kez ertelenmesinden dolayı yapılamayan etkinlikler, şimdiki taş binasının 1897 yılında inşasından itibaren geçen ilk kırk yılda İstanbul'un kültürel yaşamı açısından önemli bir etkinlik alanı olarak görülen Teutonia'nın altın yılları anısına ithafen, koşullar gereği 2023 yazında, yalnızca küçük ve özel bir çerçevede gerçekleştirilen etkinlikler serisi olarak yapılmıştır. *Franz Liszt'in İzinde başlığı altında: Osmanlı Saray Müzisyeni Géza Hegyei ve İstanbul Kulüp Teutonia Sahnesi*, 10 – 21 Haziran 2023 tarihleri arasında, Teutonia binası konser salonunda, kapalı bir çevrede, konferanslar ve konser performanslarıyla birlikte toplam dört akşam etkinliği şeklinde gerçekleştirilmiştir, Avrupa'nın önemli müzisyenleri İstanbul'da eserlerini sahnelemişlerdir. Macar Kültür Enstitüsü ve İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi iş birliğiyle düzenlenen programın odağında, 35 yılı aşkın süredir Teutonia sahnesinde konserler vermiş, müzik başarıları şehirde ve sarayda izler bırakmış Liszt'in Macar öğrencisi ve Osmanlı saray müzisyeni Géza Hegyei yer almıştır. Macar Cifra Vakfı'nın des-

teklediği ünlü piyanist János Balázs'ın piyano konseriyle gerçekleştirilen açılış gecesinin yanı sıra, Géza Hegyei'ye, öğretmeni Franz Liszt ve Alman saray müzisyeni Paul Lange Bey'in İstanbul'da kalışlarına ithafen ayrı ayrı akşam etkinlikleri de düzenlendi. Müzikolog Prof. Nicolas Dufetel (IREMUS-CNRS, Paris), Liszt'in İstanbul'daki çalışmalarını konu alan bir konferans verdi ve ardından ünlü Liszt yorumcusu Gülsin Onay bir konser verdi. Richard Wittmann'ın, Prof. Dr. Evren Kutlay ve Dr. Gábor Fodor'le birlikte küratörlüğünü yaptığı bir sergide Teutonia'nın tarihi ve Géza Hegyei'nin yaşadığı dönemde, Osmanlı sarayındaki Avrupalı saray müzisyenlerinin eserleri konu edilmiştir.

Şu sıralarda, Budapeşte'deki, HUN-REN Beşerî Bilimler Araştırma Merkezi'nin yayın serisinde yayınlanmak üzere bir sergi kataloğu hazırlanmaktadır. Sergi, Franz Liszt Müzik Akademisi'nin daveti üzerine 2024 yazında Budapeşte'de halka sergilenecektir.

Dr. Richard Wittmann & Müzikolog Prof. Nicolas Dufetel; Piyanist Gülsin Onay

Araştırma odakları: Müzikoloji

Orient-Institut Istanbul Müzik alanında kayda değer ilerleme

Enstitünün müzik alanı araştırmacıları geçtiğimiz ilkbahar sezonunu çevrimiçi müzikoloji sunum serisi ile açtı. Enstitü araştırmacımız Dr. Nihan Tahtaışleyen ve müzik alanı direktörümüz PD. Dr. Judith Haug'un düzenlediği seride geç Osmanlı ve erken Cumhuriyet dönemi Türkiye'sinden kişisel ve kurumsal arşiv çalışmalarına, Osmanlı Rum ve Türk müziği karşılaştırmalı arşiv araştırmalarına ve Osmanlı kaynaklarında İran müziği konulu literatür sunumlarına yer verildi.

Bu sunum serisi ve içeriğindeki güncel akademik çıktılar arşiv araştırmalarına dayanan özel bir yayına vesile oldu. Dr. Tahtaışleyen'in editörlüğünü üstlendiği Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi "Müzikolojide Güncel Arşiv Çalışmaları"

başlıklı 27. sayısında, uluslararası akademide arşiv çalışan uzman araştırmacıların güncel çalışmaları, arşiv alanında uzman hakemler tarafından değerlendirilerek müzikoloji literatürüne kazandırıldı. OII'nin proje ortağı olduğu DFG uzun dönem projesi CMO'nun Digital Humanities ve el yazması eleştirel edisyonlarına dair güncel makaleler de dergide yer aldı.

Müzik alanı yayınlarına dair önemli bir haber de CMO Projesi'nin 19. Yüzyıl Yakın Doğu müzik el yazması eleştirel edisyonlarının müzik ve söz metinlerine dair araştırma makaleleri olarak DOI numaralarıyla yayımlanmasıdır. İÜ Nadir Eserler Kütüphanesi'nde korunan Hampartsum elyazma nota koleksiyonlarından en önemli altı enstrümental ve

Araştırma Faaliyetleri

Hampartsum el yazması notalarının Batı notasına aktarılması
Fotoğraf: © Ersin Mihçı

vokal kaynağın içerdiği eserlerin tamamı batı notasına aktarılmış, 350 müzik edisyonu ve 115 söz edisyonu editoryal inceleme raporlarıyla birlikte yayımlanmıştır.

Sonbaharı müjdeleyen bu gelişmenin akabinde CMO projesi ekibi 2023 Viyana Turkologentag'a müzikoloji alanındaki *Corpus Musicae Ottomanicae – Challenges and Perspectives in the Scholarly Critical Edition of Nineteenth-Century Ottoman Music Manuscripts, Challenges to the Standards: CMO Editions as a Case Study of Encoding Ottoman Sung Poetry and Hampartsum Notation in TEI and MEI ve Ottoman musicians and poets* başlıklı panellerle damgasını vurdu. Dr. Tahtaışleyen ikinci panelde "On the Possibilities of Cataloging Ottoman Music Materials: Challenges, Limitations, and Achievements" başlıklı sunumuyla, projenin OII ekibi araştırmacısı Salih Demirtaş *Materiality in Textual Studies* başlıklı enstitü panelinde "Material Culture of Nineteenth-Century Ottoman Music Manuscripts" sunumuyla yer aldı. PD. Dr. Judith Haug ise *Musical transfer and influence* başlıklı panelde "Rückert's 'Augenzelt': Oriental Scholarship, Orientalist Imaginations and the German Lied" başlıklı sunumunu gerçekleştirdi.

CMO projesi araştırmacımız Salih Demirtaş 17. Yüzyıl İstanbul'unun işitsel tarihine yönelik doktora tez projesi kapsamında enstitümüzün desteğiyle İngiltere Oxford Üniversitesi'nde *EMSE 2023: Early Modern Sensory Encounters* konferansında "Sensory Experiences of Seventeenth-Century Ottoman" İstanbul ve Danimarka Kopenhag Üniversitesi'nde gerçekleşen *Sound, Language and the*

Making of Urban Space konferansında "Hearing Sonic Memories of Evliyâ Çelebi: Ottoman Guilds of Seventeenth-century Istanbul" başlıklı sunumlarıyla yer aldı.

Daha önceki sayılarımızdan da hatırlayacağınız üzere OII'nin Berlin Etnoloji Müzesi Etnomüzikoloji Bölümü ile ortak yürüttüğü sergi projesinin ikinci ayağı Dr. Martin Greve ve Dr. Nihan Tahtaışleyen'in küratörlüğünde enstitümüzde *Camera Anatolica: Beş Alman Araştırmacının Doğu'da Derlediği Sesler ve Görüntüler* başlığıyla gerçekleşti. Eş zamanlı olarak İstanbul Üniversitesi'nde yapılan 54. International Association of Sound and Audiovisual Archives (IASA) Konferansı ile iş birliğinde paneller ve ziyaretler düzenlendi. Dünya çapında öneme sahip bu spesifik arşiv konferansında Dr. Habil. Martin Greve, Dr. Nihan Tahtaışleyen ve Dr. Will Sumits enstitümüzü temsilen sunumlar yaptı. Orient-Institut İstanbul müzik araştırma alanı 2023 yılını enstitümüzün İTÜ MİAM ve Kanada Concordia Üniversitesi iş birliğiyle gerçekleştirdiği *Atmospheres-Multisensorial Research in Istanbul* konferansıyla tamamladı.

Dr. Richard Wittmann

Dünyalar Arası Bir Çalışma: Sürgündeki Bilim İnsanı ve Sanatçı Traugott Fuchs (1906 – 1997) ve Mirası Araştırmasından Haberler: Traugott Fuchs Arşivi, Orient-Institut Istanbul'a geliyor

Araştırma Faaliyetleri

Sürgündeki Alman bilim insanı ve sanatçı Traugott Fuchs'un, mektuplar, günlükler, şiirler, bilimsel inceleme yazılarının yanı sıra tablolar, çizimler ve kişisel eşyalardan oluşan geniş bir envanteri kapsayan zengin mirası, yıllarca nasıl muhafaza edildiği belirsiz ve kısmen sakıncalı depolama koşullarının ardından, bu yılın sonbaharında bir depodan, depreme karşı güçlendirilmiş ve yenilenmiş Teutonia binasının, ortam havasının kontrol altında olduğu yeni arşiv odalarına taşınacaktır. Orient-Institut'un yeni genel merkezi olarak kullanılacak binanın ve arşivi de içeren enstitü kütüphanesinin, 2024 yılı ilkbaharında resmi açılışı

için, Traugott Fuchs ve mirasına ithafen bir dizi etkinlik planlanmaktadır.

Buna ilişkin etkinlikler arasında, mesela film yönetmeni Dirk Schäfer'ın, Richard Wittmann'ın yapımcı altında 2023'te tamamladığı, Nazi Almanya'sından kaçtıktan sonra 60 yılı aşkın bir süre İstanbul'da yaşayan ve öğretmenlik yapan Romanist Traugott Fuchs'un, kişiliğine ve çalışmalarına odaklanan »Traugott: İstanbul'da, Sürgünde Geçen Bir Yaşam« belgesel filminin Türkiye'de ilk gösterimi sayılabilir. Ne var ki Teutonia binasıyla ilgili defalarca yaşanan gecikmelerden dolayı, filmin ilk gösterimleri Orient-Institut Istanbul tarafından başlangıçta planlanandan farklı olarak, Almanca konuşulan ülkelerde, bir Türkoloji kongresi, dinleyicileri karşısına çıkacak şekilde öne çekilmiştir. İlkbaharda Basel Üniversitesi'nde yapılan gösterimin ardından film, sonbaharda Viyana'da düzenlenen GTOT Türkoloji Kongresi'nde gösterilmiştir. Almanya'daki ilk gösterimlerin, Aralık ayında Heidelberg'de gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Ancak Türkiye prömiyerinin, daha önce olduğu gibi, yeni enstitü binasının muhtemelen 2024 Mayıs'ında törenle açılışında yapılması planlanmaktadır.

Belgesel filmin posterini. "Traugott: İstanbul'da, Sürgünde Geçen Bir Yaşam"

Enstitüde ayrıca, 1944 sonbaharında Türkiye'nin Nazi Almanya'sına savaş ilan etmesinin ardından, Alman pasaportu taşıyanların Orta Anadolu'da göz altına alınmasına dair şimdiye kadar pek araştırılmamış bir olaya ithaf edilen bir sergi düzenlenmesi planlanmıştır. Tarihçi Dr. Bilge Karbı'nın iş birliğiyle, Richard Wittmann şu sıralarda, sanat tarihçisi Merve Köksal'ın (Akdeniz Üniversitesi, Antalya) kü-

ratörlüğünü üstlendiği bir dizi konferansı da içeren bir sergiye hazırlanmaktadır. Bununla hem Traugott Fuchs'un ve göz altına alınan diğer kişilerin otobiyografik tanıklıkları hem de Traugott Fuchs'un Çorum'da sürgündeyken yapmış olduğu resimler sergilenecektir, resimler tek tek bu olaylara maruz kalanların bir yıldan uzun süren sürgün yaşamlarına ışık tutmaktadır. Bilim insanlarının olduğu kadar sanatçıların da Traugott Fuchs'u göz önüne aldıkları bir konferans döngüsünün de sergiye eşlik etmesi planlanmaktadır.

Enstitünün tasarrufundaki yeni kaynaklara içeriksel ilk yaklaşım, Kasım ayında Orient-Institut Istanbul'un Heidelberg Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı bölümleriyle ortaklaşa düzenlediği, »Traugott Fuchs: Arşiv Araştırmaları« başlığı altında bir çalıştay kapsamında gerçekleştirilmiştir. Bununla ilgili olarak sayfa 38'e bakınız. İstanbul Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü'ne yeni atanan "Traugott Fuchs DAAD Öğretim Görevlisi" Dr. Susanne Lorenz Traugott Fuchs konusunda yapılan çalıştay etkinliğine katılmıştır. Traugott Fuchs'un 1940'lar ve 1950'lerde, Germanistik diye de geçen Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü'nün kurulması ve genişletilmesinde gösterdiği yararlılıklar ve yaptığı hizmetlerden ötürü onurlandırılması için ölümünden sonra gerçekleştirilen bu konuyla ilgili bir girişime dayanarak, Richard Wittmann'ın önerisi ve teşvikiyle, İstanbul'da Alman Dili ve Edebiyatı konusunda zaten yıllardır var olan öğretim görevliliği, 2023 sonbaharında DAAD'nin adı konan ilk öğretim görevliliği kadrosuna dönüştürülmüştür.

Özel bir bağış sayesinde, Traugott Fuchs'un çok yakın dostu, Fransızca öğretim görevlisi ve sanatçı Fikret Elpe'ye 1930'ların sonlarından itibaren onlarca yıl boyunca yazdığı düzinelere mektup ve kartpostalardan oluşan envanterin tamamı sonbaharda arşiv için satın alınmıştır. Bu sayede, Fuchs arşivi, Fuchs ile Elpe arasındaki yazışmaların tamamını barındırma ve muhafaza etme olanağına kavuşmuştur, aksi halde genellikle çok sayıda kişiyle yaptığı mesleki ve özel mektuplaşmalarından sadece Fuchs'a hitaben yazılanlar arşivde bulunurdu.

Traugott Fuchs'un Marmara Denizi ve Kız Kulesi isimli sulu boya tablosu
© Traugott Fuchs Arşivi / Orient-Institut Istanbul

Dr. Christiane Czygan

Muhibbî Dîvânı: Kânûnî Sultan Süleyman'ın Hamburg Yazması (1554). Yorumlu, Tenkitli ve Faksimile ile, Kânûnî Sultan Süleyman'ın 1554 yılından kullanımına açmaktadır

Araştırma Faaliyetleri

Bu kudretli hükümdar, şiiri Allah'a olan ilahî aşkı için ve aynı zamanda bir erkeğe veya kadına karşı olan dünyevî aşkını ilan etmek için ve Muhammed Peygamber'i yüceltmek amacıyla da kullanıyordu. Bunun dışında şiirlerinde savaş çağrıları da bulunmaktadır ve Osmanlı ile Safeviler arasındaki İslami çatışmaya da şahane bir üslupla değinmektedir; fakat ayrıca, Sultan'ın bizzat yer aldığı, kendi karanlık yanlarını da haklı çıkaran kişisel bir imaj ortaya koyduğu kültürel bir gelenekten de bahsetmektedir.

Proje, Hamburg yazması nüshalarının özelliğini, Sultan Süleyman'ın diğer divan derlemeleriyle karşılaştırarak araştırmaktadır ve ilk kez bu manzum eserin siyasi boyutuna dair soruyu dikkate almaktadır.

Edebiyat tarihi projesi, Dr. Christiane Czygan'ın Orient-Institut Istanbul'daki bilimsel danışman olarak görevlerinin araştırma odağını oluşturmaktadır.

Divân-ı Muhibbî. Sanat ve Zanaat Müzesi Hamburg, 1886.186, fol_63b

Simone Salmon

Etnomüzikoloji Bölümünde Doktora Adayı
Kaliforniya Üniversitesi, Los Angeles

Yaşa! Türk Yahudi Müziğinde Çeşitlilik, Mekân ve Hafıza

Simone Salmon'un tezi, Yahudilerin modern İspanya'yı yeni bir vatan olarak tasavvur etmelerine ve eski Sefarad'a dair hayali anılarını canlandırmalarına neden olan Türk etno-milliyetçiliği ikliminde Yahudi müziğinin güncel durumunu araştırıyor. Türkiye deneyimini, yalnızca eski İspanya'yı değil, aynı zamanda Osmanlı İmparatorluğu'nu da anavatanları olarak gören Los Angeles'taki Türk-Yahudi diasporasının üyelerinin deneyimleriyle karşılaştırıyor.

İstanbul Yahudileri, iktidardaki partiyi zımnen desteklemekle ona karşı süratle oy kullanmak arasında geçirgen bir ayırmda geziniyor. Hahambaşılık, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AKP) Türk yetkilileriyle iş birliği yaparken, İstanbul'un Yahudi müzesi, Yahudilerine güvenli bir vatan verdiği için ülkeye minnettarlığını sunuyor. Antisemitizmin artmasıyla birlikte, ülkenin "renkli kültürel mozaïği" ile gurur duyduğunu göstermek için kamuya açık Yahudi etkinliklerinin çoğunun devlet fonuna dayanması bu gerilimi daha da artırıyor. Güvencesizlik, bazı yerel Yahudi müzisyenlerin giderek ev sahibi ülke gibi hissettikleri İspanya'yı yeni bir vatan olarak görmelerine neden olurken, yeni göçmen Yahudi müzisyenler de Rusya-Ukrayna savaşının dehşetinden kaçmak için İstanbul'u konaklayacakları bir vatan olarak görüyorlar.

Türkiye doğumlu Sefaradlar ve Los Angeles diasporası için bu değişim, Batılı ya da Doğulu, eski ya da modern insanlar olarak kimliklerinin belirsizliğini gösteren, İstanbul ve Los Angeles'taki muadilleri arasındaki kar-

şıt müzik tarzlarına yansıyan, onarıcı bir Sefarad'a dönüş niteliğindedir. Ayrıca İspanyol pasaportuna erişim, Türk Yahudilerine katlanarak artan oranlarda kötüleşen ekonomik krizden kaçma araçları sağlıyor. Bu tez, ulusal aidiyetin yasal vatandaşlığa değil, kişiden kişiye farklı şekillerde anlaşıldığı bir dönemde Türkiye'nin azınlık nüfusu üyeleri tarafından müzik yapmanın sonuçlarını ele alırken, bir yandan da Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Yahudiler için zaman, mekân ve kolektif hafıza engellerini yeniden şekillendirmek için müziğe dayanan nostaljinin güçlü çekiciliğini ayrıntılı şekilde araştırıyor.

Isaac Sene diğer iki müzisyenle birlikte 1972 yılında Los Angeles'taki Ladera Park'ta düzenlenen sayısız "Turk Town" pikniklerinden birinde. Bilinmeyen bir gazeteden alıntı.

Konuk Bilim İnsanları
ve Bursiyerler

Doç. Dr. Gülay Yılmaz

Akdeniz Üniversitesi, Tarih Bölümü

Osmanlı İmparatorluğu'nda Devşirme Sistemi, 1450 – 1650

Bu proje Osmanlı İmparatorluğu'nun oluşumu için hayati öneme sahip ancak üzerinde yeterli araştırmanın olmadığı devşirme sistemi üzerine bir akademik monografi üretmeyi amaçlamaktadır. Yüzyıllar boyunca, Osmanlı İmparatorluğu Hristiyan nüfusun çocuklarını aldılar. Bu çocuklar Müslüman yapılır, eğitilir, Türkçe öğrenir ve sonunda yönetici ve askeri kademelere yerleştirildi. Osmanlı tarihçilerinin devşirme kurumuna dair araştırmaları daha ziyade devşirme kökenli Osmanlı devlet adamlarına veya bu köleleştirme yönteminin "son ürünü" olan yeniçeri ordusuna odaklanmıştır. Bu proje, devşirme uygulamasının imparatorluk askerliğe alım politikalarındaki yerine, bu politikaların Balkanlar'daki yönetim metotları ile bağlantısına ve bu politikalara maruz kalan çocuk ve gençlerin üzerindeki

etkilerine dikkati çekecek ve gözden kaçmış tarihsel aktörlerin etkinliğini ve bu kölelik kurumunun bedensel deneyimlerini hem bir Osmanlı fenomeni olarak hem de çağdaşı global zorunlu emek rejimlerinin bir parçası olarak analiz edecek. Bu proje, 1603/1604 yılları eşkal defteri, mevacib defterleri, yazılı kaynaklar ve minyatürler gibi az kullanılan arşiv kayıtlarını kullanarak, 15. yüzyıl ortalarından 17. yüzyıl ortalarına kadar olan bir süre zarfında devşirme sistemine bir genel bakış sunacaktır.

Konuk Bilim İnsanları
ve Bursiyerler

Devşirme alımı, Arifi, Süleymanname,
Topkapı Sarayı Müzesi, H. 1517

Orhun Yalçın

Ludwig-Maximilians-Universität München,
Yakın ve Orta Doğu Araştırmaları Bölümü

19. yüzyılda Artvin ve Kars tarihi

Osmanlı İmparatorluğu'nda 19. yüzyıl, kapitalizmin kök salmaya başladığı, modern devlet mekanizmalarının kurulduğu dönem olarak bilinir. Bu modernleşme adımları kapsamında 1839 Gülhane Hatt-ı Hümayunu ve 1856 Islahat Fermanı'nda İmparatorluk Hristiyan ve Yahudilerin can, mal ve ırz güvenliğinin sağlanacağına sözünü de vermiştir. Ancak Tanzimat'ın taşradaki pratiklerinin kâğıt üzerindeki farklı olduğu görülmektedir. İmparatorluğun çeşitli coğrafyaları için detaylı araştırma ve incelemeler yapılmış olmasına rağmen Artvin ve Kars bölgesi Tanzimat tarihçilerinin ilgisini çekmemiştir. Oysaki, Artvin ve Kars, Osmanlı İmparatorluğu ile Rusya İmparatorluğu arasında sınır bölgesi olması ve merkezden uzak olmasıyla modernleşmenin çok uluslu bir imparatorlukta nasıl

karşılık bulduğunu anlamak açısından ilgi çekici ve önemli bir konuma sahiptir. Tanzimat tasavvurları sınır bölgesi olan Artvin ve Kars'a ne zaman ulaştı? Ulaşan tasavvurlar nasıl uygulandı? Bölgenin ana paydaşlarından olan Ermenilerin bu pratiklerle ilişkisi nasıldı? Tanzimat bölgedeki ticareti, idari işleyişi ve güç ilişkilerini nasıl etkiledi?

Orhun Yalçın doktora tezi kapsamında 19. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda Tanzimat döneminde Artvin ve Kars bölgesindeki Ermenilerin sosyoekonomik, kültürel ve politik koşullarını araştırmaktadır. Bu proje İstanbul Ermeni Patrikhanesi Arşivleri ve Osmanlı Arşivleri'ndeki Ermenice, Osmanlı Türkçesi ve Fransızca birincil kaynaklar ışığında Artvin ve Kars'taki Ermenilerin Tanzimat'taki gelişmelerle ilişkisini ve modernleşmenin bu bölgede nasıl tezahür ettiğini anlamaya çalışmaktadır. Bu kapsamda taşradakilerin sesine kulak vererek Tanzimat tarih yazımına katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Konuk Bilim İnsanları
ve Bursiyerler

Artvin'den 26 Mart 1869'da Trabzon Ermeni Episkoposluğu'nun başı Piskopos Mesrob'a yazılan dilekçenin kapağı. İstanbul Patrikhanesi Arşivi, Nubar Kütüphanesi, Paris

Maysa Albert

Ludwig-Maximilians-Universität München, Yakın ve Orta Doğu Araştırmaları Bölümü

Kenardan Bakmak: Kentin Çevreleri Perspektifinden İstanbul'un Son 100 Yılı

Merkezlerle çevreler arasındaki karmaşık ilişkinin yeniden düşünülmesi ve teoriye dökülmesi gerekliliği, bu projenin temel hipotezi ve odak noktasıdır. Amaç, Alibeyköy, Beykoz ve Kara Surları olmak üzere üç farklı İstanbul kenar bölgesine odaklanarak kentsel örüntüleri ve unsurları bir tarih perspektifinden araştırmaktır. Bu unsurları inceleyerek bün-yelerindeki değişen söylemleri analiz etmek, sosyal dinamikleri ve fiziksel yönleri ilişkilendirerek küresel bir şehir bağlamında toplumsal dinamiklerle fiziksel yönleri birleştirmeyi amaçlamaktadır. Sosyal dinamikleri ve fiziksel yönleri birlikte ele alarak bu proje İstanbul'un tarihinde dış kenarlarından uzanan mekânsal ve söylemsel dönüşümleri tanımlamayı hedefler ve şehrin güç ilişkilerini açığa çıkarmayı amaçlar.

Bu amacı gerçekleştirmek için, araştırma, şehir kamusal alanlarında ortaya çıkan karmaşıklığı açıklamak için erişilebilirlik, ekonomik

akışlar, altyapı ve nüfus yapısı dahil olmak üzere çeşitli kriterleri ayrıntılı bir şekilde inceleyecektir. Bu karmaşıklık, merkezler ile çevreler arasındaki geleneksel sınırları silikleştirir ve böylece konvansiyonel kentsel tasarım kavramlarının altında yatan esnek ve dinamik doğayı vurgular.

Bu projesinin sonuçları, kişiselleştirilmiş, web tabanlı haritalar şeklinde sunulacak ve temel istatistiksel analizlerin yapılabilmesine olanak sağlayacaktır. Ayrıca, proje tanımlanan çevrelerle ilgili olayları, sorunları, eğilimleri ve desenleri ayrıntılandırmak için her zaman erişilebilir geniş bir coğrafi veri koleksiyonundan faydalanacak olan story maps kullanacaktır.

İstanbul'un çevre bölgelerinin karmaşıklıklarını ve son yüzyıldaki evrimlerini inceleyerek, bu araştırma kent çalışmaları alanındaki daha geniş akademik söyleme katkıda bulunmayı amaçlıyor. Projenin çevrelerin güç yapılarını şekillendirmekte önemini vurgulaması, İstanbul'un kent tarihine daha önce üzerinde pek fazla çalışılmamış yönleri aydınlatacak ve şehrin gelişiminin daha net bir kavramlaştırılmayı mümkün kılacak.

3d-izometrik-istanbul-haritasi.
GörSEL: © Maksim Grebeshkov

Sesi Aç, Sesi Kıs: Sessel Soylulaştırma ve Türkiye'de Roman Müziği

Bu çalışma, soylulaştırma projelerinin ses- sel etkilerine odaklanıyor. Günümüzde soy- lulaştırma projeleri, küresel bir sorun olmaya devam etmektedir. Bu projelerin, coğrafya- lardan ve kültürlerden bağımsız olarak, ço- ğunlukla dezavantajlı toplulukları etkilediği görülmür. Hali hazırda dezavantajlı olan top- lulukların kent içindeki yerlerinden edilmesi geçim kaynaklarına, sosyal ağlarına ve eko- nomilerine tesir altına alır, ayrıca günlük ya- şamda daha da marjinalleşmelerine sebep ol- maktadır.

Son yıllarda sosyal ve beşeri bilimler litera- türünde, soylulaştırma projelerinin kültür ve sanat pratikleri üzerindeki etkilerini inceleyen çalışmalar artış göstermiştir. Bu bağlamda, literatürdeki mevcut çalışmaların genellikle kültürel pratiklerin kentsel müdahaleler so- nucunda yok olma süreçlerine odaklanır. Fa- kat soylulaştırma, bazı durumlarda topyekûn bir yok etmeden ziyade, tıpkı mekânları ho- mojenleştirdiği gibi kültürel pratikleri de de- ğiştirip dönüştürebilme kapasitesine sahip- tir. Mekân, kurumsallaşmamış eğitim, cemaata yönelik icra pratikleri, yazılı olmayan ak- tarım ve doğaçlamaya daya- nan müzik kültürleri için çok önemlidir.

Dolayısıyla soylulaştırma ne- deniyle gerçekleşen kentteki mekânsal dönüşümler, bazı durumlarda müziğin yok olu- şundan ziyade, müzik pratik- lerinde ve aktarımında köklü de- ğişimlere sebep olur.

Bu doğrultuda proje, kent politikalarının mü- zik icra pratiklerini etkileme biçimlerine oda- ğına alarak, İstanbul'da kent politikaları do- layısıyla mülkiyet güvencelerini kaybeden Roman topluluklarına odaklanarak müzik pratiklerinin radikal dönüşüm sürecini inceler. Çalışma, mevcut literatürde gözden kaçırıl- an üç ana noktayı merkezinde konumlandı- rır: a) kentsel politikalar ile müzik kültürleri arasındaki ilişki, b) soylulaştırmanın müzik performansı ve müzikal bilgi aktarımı üzerin- deki etkisi ve c) mekânsal dönüşüm nedeniyle müzik türlerinin ve pratiklerinin dönüşümü. Çalışmada, kent ve müzik arasındaki ilişkiyi derinlemesine analiz edebilmek için akuste- moloji (ses üzerinden gelen bilgi), atmosfer- ler ve sessel soylulaştırma gibi kavramlardan yararlanılırken, arşiv araştırması, sözlü tarih ve duyuşal etnografi gibi araştırma yöntem- leri veri toplama sürecinde başvurulacak yön- temler arasındadır.

Klarnet sanatçısı Eyüp ve oğlu Sarı- göl'deki evlerinin önünde.
Fotoğraf: © Paolo Buatti

Berkay Uluç

University of Michigan, Ann Arbor

Dilaşırı Osmanlı Modernliği: Metinler, Kavramlar ve Mecralar

Odak noktası çeviri olan projem, Osmanlı modernliğini anlamının Türkçe-Arapça kültürel temasına özellikle dikkat etmeyi ama aynı zamanda mutlaka bunun ötesine geçmeyi gerektirdiğini savunuyor. Bunu yaparken, Türkçe ve Arapça arasında 19. yüzyılın sonlarından 20. yüzyılın başlarına kadar gerçekleşen bağlantı ve çekişmeleri Osmanlı İmparatorluğunun içindeki ve imparatorluk ile Avrupa arasındaki çok dilli, çok alfabeli ve çok mecralı etkileşimlerin daha geniş bağlamına yerleştiriyor. "Tarih", "dil", "edebiyat" ve "estetik" olmak üzere dört tema etrafında şekillenen projem, arşiv kaynaklarıyla yasal beyannamelerden felsefi incelemelere, çeviri edebiyattan resimli dergilere kadar bir dizi metinden yararlanıyor. Osmanlı modernliğini Türkçe-Arapça teması yoluyla ve onun ötesine geçerek belgeleyen bu arşiv kayıtları, maddi yapılarında "yerli" ve "yabancı" diller, alfabeler ve mecralar arasında, kavramsal düzlemlerindeyse "klasik" ve "modern" epistemolojiler, türler ve kelime hazineleri arasında çok çeşitli çeviri uygulamalarını bünyelerinde barındırıyor. Üzerinde çalıştığım

vakalardan biri 1864 tarihli *Hikâye-i Robenson* – edebi kanonda genellikle ilk İngilizce roman kabul edilen *Robinson Crusoe*'nun Ahmed Lutfi tarafından Arapçadan Türkçeye yapılan çevirisi. *Hikâye-i Robenson*'un 1869 baskısında Osmanlı Türkçesinin Fars-Arap alfabesine romanın Yunanca bir çevirisinden kopyalanmış bir dizi görsel ve metinsel unsur eşlik ediyor – bu unsurların arasında başkahraman ile "hizmetkâr"ı Cuma arasındaki iktidar ilişkilerini açığa çıkaranlar da var. Türkçe-Arapça temasına ait metinlerin hem kağıt üzerinde maddeten hem de içerikte kavramsal olarak taşıdıkları bu tür "dilaşırı" işaretleri çözümlmek için karşılaştırmalı edebiyat, çeviri çalışmaları ve kitap tarihinin yöntemlerini kullanarak Osmanlı modernliğinin hegemonek ve heterojen yönlerinin bir arada keşfini öneriyorum. Eleştirel Osmanlı çalışmaları ile eleştirel çeviri çalışmalarının kesişim noktasında yer alan projem dünya edebiyatı, sömürgecilik sonrası çalışmalar, kuir çalışmalar, estetik ve siyaset gibi kuramsal çerçevelerden yararlanıp onlara katkıda bulunmayı amaçlıyor.

Konuk Bilim İnsanları
ve Bursiyerler

Hikâye-i Robenson, Milli Kütüphane,
O6 Mil EHT A 35981

Fabian Riesinger

European University Institute, Floransa

Rodos'u Tassavur Etmek ve Malta'yı Şekillendirmek: 1600'den Sonra Bağlantılılık ve Sahiplenme

Doktora projesi, 1600 – 1800 yılları arasında Rodos ve Malta adaları arasındaki ilişkiyi inceleyen. "İlişki" teriminin siyasi kullanımı, sözde bir medeniyet bölünmesi imgesini çağrıştırebilir: Osmanlı İmparatorluğu için bir denizcilik merkezi olan Rodos, Latin Avrupa'nın öncüsü Malta ile karşı karşıya. Ancak bu proje, Rodos'un 1522'de Osmanlı topraklarına katılmasından ve eski sakinleri Aziz John Şövalyeleri'nin 1530'da Malta'ya yerleşmesinden çok sonra adaların halklarının farkında olmadan nasıl birbirine bağlanmış olabileceğini araştırıyor. Odak noktası, hem Osmanlı İmparatorluğu ve Latin dünyası içinde hem de arasında yer değiştiren ve sürgün edilen kölelerin ve sürgünlerin deneyimleridir. Nihayetinde, bir dizi ilgili vaka çalışması, aynı adı taşıyan adaları birbirine bağlayan hareket modellerini ortaya koymaktadır. Burada, Osmanlı bürokratik kaynakları, Malta Büyük Üstadını devirmeye çalışan hain Türkler hakkında İtalyanca yazılmış tutkulu şiirlerle iç içe geçmektedir. Çeşitli özgürlüksüzlük kavramları projeyi yapılandırırken, iki baş yaklaşım, (zorunlu) göç

tarihi ve imparatorluk yetkisinin ve içerdiği insan yaşamının (kutsal) mimarinin incelenmesiyle ilgilidir.

Riesinger Orient-Institut'ta, İstanbul'daki arşiv ve kütüphanelerdeki Osmanlı kaynakları koleksiyonumu tamamlamayı hedefliyor. Araştırma alanı olan şehir sayesinde, vaka çalışmalarının çağdaşı olan mimari mirası araştırabilecek ve hem Osmanlı Rodos'u hem de aynı dönemdeki batı Avrupa şehir manzaraları ile anlamlı karşılaştırmalar yapabilecek

Konuk Bilim İnsanları
ve Bursiyerler

Malta, Marsa'daki Türk Askeri Şehitliği'nde bulunan Neo-Mağribi bina. İçinde mezar bulunmadığı için bir mezar anıtıdır.
Fotoğraf: © Sophia Hackel

Türk Edebiyatı Paneli

Orient Institut Istanbul, haziran ayında, Duke Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesi ile ortaklaşa düzenlenen, "Dönüşümler, Kesişmeler: Routledge Türk Edebiyatı El Kitabı Çerçevesinde Bir Yuvarlak Masa Toplantısı" başlıklı bir panele ev sahipliği yapmıştır.

Panel, nisan ayında Routledge yayınları tarafından yeni yayımlanan Routledge Türk Edebiyatı El Kitabı, İstanbul'da uzman bir katılımcı kitlesine sunulmuştur. Toplam 29 makalenin olduğu sekiz konu başlığı altındaki sekiz bölümde, bu eleştirel genel bakış, Türk edebiyatının temel sorunlarını ele almaktadır ve ayrıca 14. Yüzyıldan günümüze geleneksel anlatılardan dinî metinlere, şiir, tiyatro, öykü ve romana kadar, edebi türlerin gelişimiyle birlikte, imparatorluğun çok dilli, çok kültürlü üretimini ve Cumhuriyet'in karmaşık özgün-

lüğünü dikkate alarak tahlil ederken, aynı zamanda modern Türk edebiyatının dünya edebiyatıyla nasıl etkileşime girdiğini ve dünya edebiyatında nasıl yer edindiğini de incelemektedir.

Yayıma hazırlayan Didem Havlioğlu ve Zeynep Uysal, Christoph K. Neumann ve uzmanlardan oluşan kapalı bir grupta birlikte, el kitabının Türkiye araştırmaları alanına, Türk ve Osmanlı tarihine olduğu kadar dünya edebiyatının parçası olarak Türk edebiyatına da katkılarını tartışmışlardır.

Kısa Haberler

Christoph K. Neumann kitabın editörleriyle birlikte.
Fotoğraf: © Richard Wittmann

Orient-Institut İstanbul'da Yaz Akademisi, “Bengal'den Balkanlara Kavramların Karmaşık Tarihleri”

Max Weber Vakfı Enstitülerinin Beyrut, Delhi ve İstanbul'daki araştırma enstitülerinin öncülüğünde ve FU Berlin ve Oslo Üniversite'sinin yanı sıra İstanbul enstitüleri, SRII ve ARIT'in iş birliğiyle komşu araştırma disiplinlerinden yirmi dört tarihçi ve araştırmacı, ilk defa Orient-Institut İstanbul'da, 2023 Eylül'ü başında bir yaz akademisinde, kendi araştırma bölgelerindeki kavramların tarihsel olarak iç içe geçmişliklerini ve bağlantılarını değerlendirmek için bir araya gelmişlerdir. Program içeriği saygın ve deneyimli bilim insanlarının, doktora öğrencilerinin ve doktora sonrası araştırmacılarının sunumlarından oluşmaktaydı. Yaz akademisinin amacı, ortak araştırmalar ve geniş bir yelpazede söylemsel tartışmalar için bir çerçeve sunmak ayrıca, Latin Avrupa yönergelerinin dışında bir kavramlar tarihinin incelenmesini mümkün kılmaktır. Bu konuya ilişkin ortak bir yayın hazırlanması planlanmaktadır. Katılımcıların, cinsiyet, çalıştıkları diller, enstitüleri ve araştırma bölgelerinin bulunduğu yerler dikkate alınarak, mümkün olduğunca geniş bir yelpazeden olmasına özen gösterilmiştir. Türkiye ve İslam

araştırmalarının yanı sıra çok sayıda başka bilimsel disiplin de temsil edilmiştir: İran çalışmaları, Güney Asya çalışmaları, genel tarih, din bilimi, sanat tarihi, siyaset bilimi, dilbilimi ve etnoloji. Osmanlı İmparatorluğu zamanında devlet ve devletçilikle ilgili terimlerin kullanımı, İstanbul'daki bir Sufi türbesinde yapılan dini uygulamalara ilişkin etnolojik araştırmalar, İran'da özgürlük ve adalet kavramları, maddi kültürün, kavramların tarihsel araştırmasında bir kaynak olarak nasıl kullanılabileceği sorusu ya da araştırmanın yapıldığı bölgedeki Farsça dergilerin alımlanışı ya da çeviri ve kavramların iki dil arasında anlaşılabilirliği gibi çok çeşitli konular ele alınmıştır. Yaz akademisi, içerik olarak araştırma hedef ve kaygılarının ötesinde, Max Weber Vakfı enstitülerinin daha güçlü küresel bir ağ oluşturmaya yönelik bir adımdır. İlgili üç enstitünün yöneticileri, bu ağı özellikle “Bengal'den Balkanlar'a” kadar uzanan büyük bir alanı içine alacak şekilde genişletmeye karar vermişlerdir. Böyle yaparak, başka araştırma kuruluşlarıyla da iş birliği amaçlanmaktadır.

Kısa Haberler

Yaz akademisi katılımcıları
Fotoğraf: © Andrea Selimoğlu

Müzik Araştırmalarıyla İlgili Haberler

Berlin Fonogram Arşivi'nin yanı sıra özel koleksiyonlardan gelen ses ve görüntü malzemeleri sergisi. Camera Anatolica: Beş Alman Araştırmacının Doğu'da Derlediği Sesler ve Görüntüler (1955 – 1979)

"Camera Anatolica: Beş Alman Araştırmacının Doğu'da Derlediği Sesler ve Görüntüler (1955 – 1979)" sergi başlığı altında, Kurt ve Ursula Reinhard, Dieter ve Nerthus Christensen ve Peter J. Bumke'nin 1955 – 1979 yılları arasında Türkiye'nin doğu ve kısmen de güney bölgelerinde saha araştırmaları esnasında topladıkları kaynak materyal ilk kez bir araya getirildi. Beş araştırmacının beşi de yaşadıkları dönemde uluslararası çapta üne sahip, saygın bilim insanlarıydılar. Sergilenen malzemelerin büyük bir kısmını bu Alman araştırmacıların fotoğrafları oluşturmaktadır; bunun dışında müzik kayıtları, saha kayıt formları, mektuplar, günlükler, çalışma eskizleri ve yayımlar sergilenen malzemeleri tamamlarlar. Sergi malzemeleri küratörler Dr. Nihan Tahtaışleyen ve Dr. habil. Martin Greve ve Dr. Peter J. Bumke seçildi. Ayrıca küratörlerin arşiv çalışmalarını anlatan kısa bir belgesel, geçmiş ile bugün arasında bir köprü kurma çabasını yansıtıyor.

Bu beş araştırmacıya dair bugüne dek yapılan çalışmalar, onların araştırmaları bağlamında çektikleri fotoğraflarının ihmal edildiğini gösteriyordu. Bu durum sergi küratörlerinde bir dizi fotoğraf sergisi düzenleme fikri doğurdu. Peter J. Bumke'nin fotoğraflarından oluşan ilk sergi 2022 yılı Eylül'ünde Tunceli / Dersim'de gerçekleştirildi (bkz. 2022 Sonbahar Bülteni).

Üç fotoğraf koleksiyonu, 2023 Eylül'ünde, birbiriyle ilişkilendirilerek başka görsel-ışitsel malzemelerle birleştirildi ve Orient-Institut İstanbul'un yenilenen Teutonia binasındaki galeride Tahtaışleyen ve Greve'nin küratörlüğünde ve Perihan Usta'nın tasarımıyla sergilendi; gerçi ne yazık ki enstitü binasının tamamlanmasının gecikmesi yüzünden henüz halka açık değildir. İstanbul'daki bu sergi, Uluslararası Ses ve Görsel-İşitsel Arşivler Derneği'nin (IASA-International Association of Sound and Audiovisual Archives), İstanbul Üniversitesi'ndeki konferansının etkinlik programına dahil edilerek ve Dr. Nihan Tahtaışleyen, Dr. Habil. Martin Greve ve Dr. Peter J. Bumke tarafından hazırlanan özel bir panelde sunulmuş, ayrıca uluslararası arşiv araştırmacılarından oluşan özel davetli bir grubuna gösterilmiştir.

Gezici sergi serisinin son durağı, 2024 nihayet Berlin olacaktır. Bütün materyaller oraya geri dönecek ve Berlin Etnoloji Müzesi, Humboldt Forum Berlin'in etnomüzikoloji bölümünde daimî bir sergi olarak erişilebilir hale gelecektir.

Kısa Haberler

Fotoğraf: © Andrea Selimoğlu

Çalıştay

Atmosferler-İstanbul'da Çoklu Duyusal Bir Araştırma: Sanatsal ve Akademik Araştırmaların Söyleşmesi

Orient-Institut İstanbul, Concordia Üniversitesi (Montreal) ve İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Dr. Erol Üçer Müzik İleri Araştırmalar Merkezi (MIAM) işbirliğiyle Türkiye ve Kanada'da duyuşal çalışmalar ekseninde üretim yapan araştırmacı ve sanatçı-araştırmacıları bir araya getiren "Atmospheres-Multisensorial Research in İstanbul: Artistic and Academic Research in Dialogue" isimli workshop 13 – 14 Ekim 2023 tarihleri arasında İstanbul'da gerçekleşti. İki gün süren etkinliğin ilk günü halka kapalı olarak Orient-Institut İstanbul'un yeni açılan Teutonia binasında düzenlenirken, ikinci güne ise İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Dr. Erol Üçer Müzik İleri Araştırmalar Merkezi (MIAM) ev sahipliği yaptı.

Concordia Üniversitesi, Orient-Institut İstanbul, Altınbaş Üniversitesi, Koç Üniversitesi, British Columbia Üniversitesi (UBC), Chicago Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Dr. Erol Üçer Müzik İleri Araştırmalar Merkezi'nden (MIAM) araştırmacı ve sanatçı-araştırmacıların katılımıyla gerçekleşen etkinlikte tarihsel ses peyzajları (soundscape), kent ve ses, insan merkezli olmayan dinleme ve duyumsama biçimleri, sesin çoklu duyuşal deneyimleri ve atmosferler gibi kavram ve konulara yer verildi.

Bunun yanı sıra etkinlik kapsamında Dr. Ümit Hamlacıbaşı'nın rotasını oluşturduğu bir duyuşal yürüyüş ve araştırmacı-sanatçıların eserlerinin icra edilip sanatsal işlerinin sergilendiği bir konser ve sergi düzenlendi. Etkinliğin kapanışı ise Concordia Üniversitesi'nden sanatçı-araştırmacı Professor Sandeep Bha-

gwati'nin katılımcılarla birlikte ses üretmenin farklı metod ve biçimlerini merkezine aldığı bir çalıştay ile gerçekleştirildi.

İki gün süren etkinliğin ilk günü kapalı grup için Orient-Institut İstanbul'un Teutonia binasında gerçekleşirken, ikinci gün MIAM tarafından İTÜ'de düzenlendi.

Son yıllarda beşeri bilimler ve sosyal bilimlerin farklı alanlarında yükselmekte olan duyuşal çalışmalar ve sanat temelli araştırma yöntemlerinin Türkiye'deki gelişimine destek vermeyi amaçlayan çalıştay, bunun yanı sıra Kuzey Amerika ve Türkiye'de üretimlerini sürdüren araştırmacı ve sanatçı-araştırmacılar arasında uzun soluklu bir diyalog ağının gelişmesine ve sürdürülmesine dair de ilk adımlardan birini atmış oldu.

Fotoğraf: © Andrea Selimoğlu

Kısa Haberler

Dr. Sada Payir

Oxford Üniversitesi

Orient-Institut İstanbul'un eski bursiyerine üstün başarılı doktora tezi ödülü

Eski doktora öğrencisi bursiyerlerimizden Dr. Sada Payir (Tarih Doktorası, Oxford Üniversitesi, 2023), "Eğlence, Edep, İhlâl: Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde, İstanbul'un 'alışılmışın dışında' Rumları" başlıklı, beşerî bilimler alanında doktora teziyle, Malcolm H. Kerr mansiyon ödülüne layık görülmüştür.

Kısa Haberler

Fotoğraf: © Sada Payir

Doğu Avrupa Ağı

Rusya'nın Ukrayna'ya karşı başlattığı saldırı savaşı, Rusya ve Beyaz Rusya'daki siyasi baskıların yanı sıra bilimsel çalışma ve akademik özgürlüklere yönelik büyük tehdit, Doğu Avrupalı bilim insanlarının araştırma ve çalışma olanaklarını ciddi manada sınırlandırmıştır. Şu sıralarda Rusya ve Beyaz Rusya'ya araştırma gezileri yapılması mümkün değildir. Bunların sonucu olarak Max Weber Vakfı, Rus ve Belarus devlet kurumlarıyla bütün iş birliklerini hem de Rusya'ya verilen burs programlarının tamamını durdurmuştur.

Max Weber Vakfı enstitüleri değişen koşulları göz önüne alarak, halihazırda "Max Weber Vakıf Ağını" oluşturmaktadır. Bu yeni yapı, çeşitli yerlerin (Varşova, Vilnius, İstanbul, Moskova, Tiflis gibi) kapasitelerini birleştirmekle kalmadığı gibi Alman üniversiteleri ve araştırma kuruluşlarındaki bilim adamlarının araştırma ve ağ oluşturma olanaklarını da genişletmektedir.

2023 sonbaharında Max Weber Vakfı, sözü edilen ağı kurumsal olarak oturtan Gürcistan Tiflis'te bir temsilcilik ofisi açmıştır. Orient-Institut İstanbul, Max Weber Vakfı Georgia Şubesi ve Ilia Devlet Üniversitesi'nin katılımıyla yeni ağın ilk etkinliği olarak 2024 Eylül ayında, Tiflis'te, *İmparatorluk Sahasındaki Çeşitli Toplumların Geçmişini Geri Kazanmak ve Ortaya Çıkarmak: Doğu Avrupa ve Osmanlı İmparatorluk Alanındaki Şehir Merkezlerinde Hafıza ve Kendiliğinden Örgütlenme* başlıklı bir atölye çalışması planlanmaktadır, raporların sunum çağrısı üzerinden kayıtların yapılabileceği belirtilmektedir.

Orient Institut İstanbul, Viyana'da GTOT Türkoloji Kongresi'nde

Türkoloji, Osmanlı ve Türkiye Araştırmaları Derneği'nin (GTOT) dördüncü Türkoloji Kongresi 21 – 23 Eylül 2023 tarihlerinde Viyana'da gerçekleştirilmiştir. Bu defa, oradaki üniversitede Türkoloji ve Osmanlı Araştırmaları kürsüsünün başında olan Prof. Dr. Yavuz Köse, aynı zamanda GTOT'un da başkanlığını yürütmektedir.

50'den fazla ülkeden 800'e yakın uzman, 20 konu başlığından 200'ün üzerinde panelden oluşan dopdolmuş bir konferans programında, şimdiye değin GTOT Türkoloji Günleri'nde görülmemiş konu çeşitliliğine dair Türkoloji çalışmaları kapsamında fikir alışverişinde bulunmuştur.

Orient Institut İstanbul, Türkoloji Kongresi'nde bilimsel alanda araştırmalar yapan on çalışmayla etkin bir şekilde temsil edilmiştir, her biri konferanslarda, panellerde ve film gösterimlerinde uluslararası meslektaşlarıyla tartışmak üzere araştırma faaliyetlerini sunmuşlardır.

Prof. Dr. Christoph K. Neumann
**Dönüşlerin Kıvrımları: Metinlerin Önemi-
liliğinin Dilbilimi ya da Türk Araştırma ve
Çalışmalarında Defter**

Dr. Richard Wittmann
**Az Bilinen Bir Sembol Yapının Tarihinde
Maddi Yönler: İstanbul Feriköy Protestan
Mezarlığı**

Dr. Esther Voswinckel Filiz
**Peygamberin Hırkası: İstanbul'da Hırka-i
Şerif ile İlgili Metin ve Tekstil Gelenekleri**

Salih Demirtaş
**On Dokuzuncu Yüzyıl Osmanlı Müzik El
Yazmalarının Maddî Kültürü**

Dr. Ruth Bartholomä
**Orijinal mi, Uyarlama mı? Türkçe İçin Farklı
Alfabelerde Alıntıların Yazımına İlişkin
Tartışmalar**

Dr. Judith I. Haug
**Rückert'in "Augenzelt": Doğu Bilimleri,
Orientalist Hayaller ve Alman Şarkısı**

Audrey M. Wozniak
**Bir Millet Disiplini: Tarihte ve Uygulamada
Türk Sanat Müziği Koroları**

Dr. Richard Wittmann
**"Traugott" Belgesel Filminin Sunumu ve
Tartışma (2023, Yapımcı: Richard Wittmann,
Yönetmen: Dirk Schäfer)**

Fabian Riesinger
**Zorunlu Göç veya İnsan Ticareti: Akdeniz'de
Tutsaklıktan Bahsetmek**

Dr. Nihan Tahtaişleyen
**Osmanlı Müzik Materyallerini Kataloglama
Olanakları Üzerine: Zorluklar, Sınırlamalar
ve Başarılar**

Dr. Christiane Czygan
**Tatlı Sözler ve Sert Tehtitler: Bağlamında
Şehzade Selim'in Şah Tahmasp'a Mektubu**

Halkla ilişkiler sorumlusu Andrea Selimoğlu'nun sorumluluğunda profesyonelce hizmet veren Orient-Institut İstanbul'un bilgilendirme standı, enstitünün güncel araştırmalarına olduğu kadar geniş yayım yelpazesindeki yeni yayım serileri hakkında da oldukça etkileyici bilgiler vermiş ve buna paralel olarak büyük beğeni görmüştür.

Kısa Haberler

Dr. Dmitriy Oparin

Moskova Alman Kulübü'nde Müslümanların Dua Edebilmesi İçin

Şehirdeki bu tarz binalardan en eskisi olan Alman Kulübü (1819 – 1914), Moskova'daki kulüp binaları arasında en zengin ve en gözde olanıydı. Açık ve demokratik yapısının, kentteki sosyal yaşamın şekillenmesinde büyük etkisi olmuştur. Alman Kulübü'nün tarihi, şaşırtıcı bir şekilde Moskova'daki İslam tarihiyle bağlantılıdır. Kulüp, 19. yüzyıldan 20. yüzyıla geçildiği zamanlarda, Moskova'nın kuzeyindeki İslam cemaatinin kurulmasında ve etkinliklerinde önemli bir rol oynamıştır, 1904 yılına kadar kendi camisi olmayan ve çoğunluğu Tatar olan yöre Müslümanları, yaşadıkları yerlerde etkinlikleri engellendiği için dini bayram törenlerini ağırlıklı olarak Alman Kulübü'nde yapmışlardır.

Alman Kulübü'nden, Moskova'nın kuzeyinde yaşayan Müslümanların dinî merkezi olarak ilk söz ediş, Kırım Tatar gazetesi Terdzhi-man'dan bir muhabirin kulüp salonunda yapılan bir ibadet törenine katıldığı 17 Nisan 1894 tarihine kadar uzanmaktadır. Muhabir, salonun ziyaretçi sayısının çokluğu karşısında

dar olduğundan yakınıyordu. Kulübe dair ifadelere, iki Tatar tüccarın 1902'de yazdığı bir belgede rastlanmaktadır: "Camiden uzakta yaşayan Müslümanlar, normalde maskeli balolar ve kâğıt oyunları için kullanılan bir odayı kiralamak zorunda kalmışlardır, hal böyle olunca eğlenceler için düşünülmüş bir yerin ibadethaneye dönüştürülmesi, dini duyguları oldukça rencide etmektedir." Açıkça anlaşılacağı üzere yerli halk Tatarlar, ibadetlerini ve dinsel törenlerini, Alman Kulübü'nün dans salonunda yerine getirmeyi uygun bulmuyorlardı. Yine de bu durum Moskova'daki Alman Kulübü'nü karakterize eden ve diğerlerinden farklı kılan, şaşırtıcı etnik çeşitliliğine, dinî açıklık ve samimiyetine zarar vermemiştir.

Orient-Institut Istanbul tarafından desteklenen, Dr. Dmitriy Oparin'in yazdığı ve yakında çıkacak bir monografi, Moskova'daki Alman Kulübü diğerlerinden farklı kılan özelliklerinden, dinî ve kültürel açıklığının yanı sıra öncelikle şehrin Müslümanlarıyla olan toplumsal bağlantısına ve dikkate değer etkileşim tarihine adanmıştır.

Dr. Dmitriy Oparin halihazırda Bordeaux (Bordo) Üniversitesi'nde araştırma yapmaktadır, 2022 yılında Orient-Institut Istanbul'da misafir araştırmacı olarak bulunmuştur.

Kısa Haberler

Bu köşe bina, 1860 – 1914 yılları arasında Moskova'daki Alman Kulübü'nün merkezi olmuştur. Fotoğraf: © Anton Akimov

Orient-Institut Istanbul araştırmacılarının yayınları

Tahtaişleyen, Nihan

Doğudaki Seslerin Peşinde

Reinhard'ların Adana, Antep, Hatay,
Malatya, Sivas Derlemeleri (1955 – 1979)

Pera Blätter 42, Bonn, 2023.

Kurt Reinhard (1914 – 1979), Berlin Özgür Üniversitesi'nde öğretim kadrosunun üyesiydi ve aynı zamanda Berlin Fonogram Arşivi'nde müdür olarak çalışarak (1952 – 1968) arşivi eski ihtişamına kavuşturdu. Etnomüzikolog olarak kariyerini Türkiye müziği üzerine kurdu ve 1955 yılından ölümüne dek eşi ve çalışma arkadaşı Ursula Reinhard ile birlikte Türkiye'de alan araştırmaları yaptı. Yayınları kendinden sonraki araştırmacıların Türkiye'ye yönelmesine ön ayak oldu. Bu kitap, Reinhard'ların ilgili bölgelerdeki seyahatlerini anlatarak çiftin bugün Berlin Etnoloji Müzesi'nde bulunan kişisel koleksiyonundan çok sayıda fotoğrafı sunmaktadır.

Nihan Tahtaişleyen, Orient-Institut Istanbul'da, Yakındoğru müzik yazmalarının eleştirel basımı üzerine odaklanan "Corpus Musicae Ottomanicae" (CMO) projesinde post-doc araştırmacısı olarak çalışmaktadır. Tahtaişleyen, aynı zamanda Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (MSGSÜ) İstanbul Devlet Konservatuvarı'nda, Müzikoloji Bölümü araştırma görevlisi olarak müzik tarihi dersleri vermektedir. Doktora derecesini "Karşılaştırmalı Müzikolojiden Etnomüzikoloji ve Değişimin Temsili Olarak Kurt Reinhard" başlıklı teziyle MSGSÜ Müzikoloji Programı'ndan alan Tahtaişleyen'in burada sunulan çalışması, Kurt ve Ursula Reinhard'ın Berlin Fonogram Arşivi'nde korunan Türkiye müziği alan araştırmalarına dair sesli ve yazılı belgelere odaklanır.

Yayınlar

Judith I. Haug; Hanna Walsdorf (Eds.)

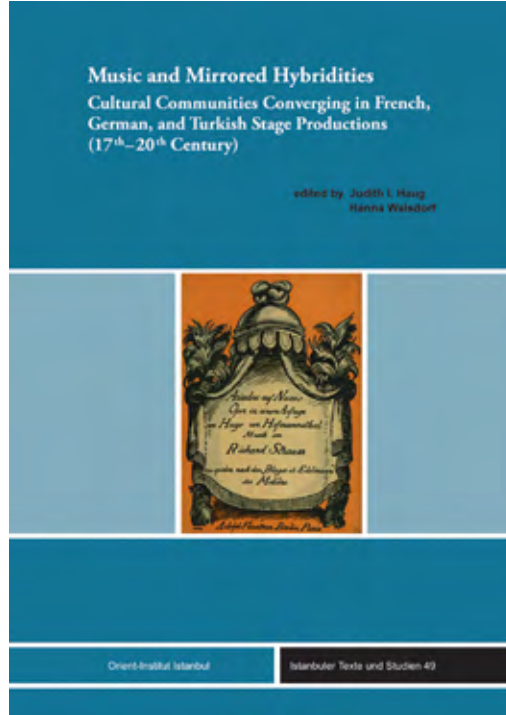
Music and Mirrored Hybridities. Cultural Communities Converging in French, German, and Turkish Stage Productions (17th – 20th Century)

Istanbul Texte und Studien (ITS)

Cilt 49, Baden-Baden 2023

Modern dönem öncesi Avrupa'da, "ötekilerin" müzikal tiyatro temsilleri, Osmanlı İmparatorluğu ile ilişkilerin şekillenmesine katkı sağlamıştır. Melezlik her ne kadar eşitsizlikler, belirsizlikler ve klişeler (yeniden) üretse bile, aynı zamanda kültürel karışımlar ve ödünçlemelerle oynayan dinamik bir uygulama olarak anlaşılmalıdır. Osmanlı kadın ve erkek temsilleri, müzikal açıdan belli belirsiz Osmanlı-Türk müziğinden esinleniyormuş, o dönem için "Osmanlıca" ya da "Türkçe" diye

çözümlenebilecek bir ses ürettiymiş gibi görünüyordu. Bu cilt, Kibarlık Budalası'ndaki (Le Bourgeois gentilhomme, 1670) ikonik "Türk sahnesi"nden başlayarak, modern dönem öncesi Fransa'dan tutun da günümüz Türkiye'sine kadar sahnelerdeki kültürel yakınlaşmalarla ilgilidir.

Pera-Blätter

Orient-Institut Istanbul'un *occasional papers* dizisi *Pera-Blätter* 1995'ten bu yana Almanca veya İngilizce, kısmen de Türkçe çeviri olarak yayınlanmaktadır. Sayıların tümü perspectiva.net işbirliğiyle open access-download (açık erişim-indirme) olarak da okurlara sunulmuştur.

www.perspectivia.net/content/publikationen/pera-blaetter

№ 42

Nihan Tahtaışleyen

Doğudaki Seslerin Peşinde
Reinhard'ların Adana, Antep, Hatay,
Malatya, Sivas Derlemeleri (1955–1979)

№ 41

Dieter Christensen

Hakkâri/Colemêrg
Travels to the Eastern Taurus (1958, 1965)

Yayınlar

Memoria. Fontes minores ad Historiam Imperii Ottomanici pertinentes

Birçok otobiyografik kaynak, dillerinin çok yaygın olmaması nedeniyle, ya da özel mülkiyete ait oldukları veya erişilmeleri zor olduğu için, daha önce bilim tarafından dikkat alınmamıştır. Bu metinsel kaynakları araştırmalara açmak, erişilebilir hale getirmek için, 2015 ilkbaharında, "Osmanlı İmparatorluğu Tarihine Kaynak Olarak Kişisel Tanıklıklar" araştırma sahası kapsamında, online "Memoria. Fontes minores ad Historiam Imperii Ottomanici pertinentes" (Osmanlı İmparatorluğu Tarihiyle İlgili Küçük Kaynaklar) yayın dizisi hazırlanmıştır. Dizinin editörlüğünü Dr. Richard Wittmann yapmıştır ve dizi, Max Weber Vakfı tarafından www.perspectiva.net adresine konulmuştur. Ciltlere online olarak ayrıca MENALib Dijital Yayınları'ndan da erişilebilmektedir.

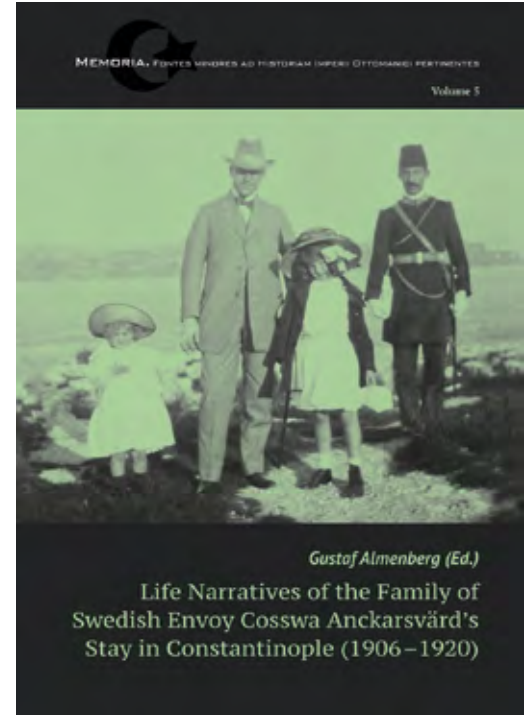

Gustaf Almenberg (Ed.)

Life Narratives of the Family of Swedish Envoy Cosswa Anckarsvärd's Stay in Constantinople (1906 – 1920)

(İsveç Elçisi Cosswa Anckarsvärd'in Ailesinin Konstantinopolis'te Kalışlarının Hikâyesi)
Memoria. Fontes minores ad Historiam Imperii Ottomanici pertinentes, Cilt. 5
Bonn: Max Weber Vakfı, 2023

Sonbaharın sonlarında yayımlanan beşinci cilt, Osmanlı İmparatorluğu'nun çalkantılı son on yılında başkent İstanbul'da yaşayan aynı ev halkından iki kadın yazarın otobiyografik tanıklıkları çerçevesinde Memoria yayın dizisini tamamlamaktadır. İngiliz-Amerikalı bir anneyle Amerikalı bir babanın çocuğu olarak

dünyaya gelen Maude Anckarsvärd, İsveç elçisi Cosswa Anckarsvärd'in karısıydı, Dagmar isimli bir de kızları vardı. 1920'de veya hemen sonrasında yazılmış olduğu düşünülen her iki metin de aile arşivinde muhafaza edilmiş ve ilk kez burada yayınlanmıştır. Maude Anckarsvärd'in otobiyografik raporu, 1920'lerin başlarında Stockholm'de verdiği, halka açık iki konferansının, daktiloda İngilizce yazılmış metni olarak muhafaza edilirken, Dagmar'ın burada İsveççe orijinalinden İngilizceye çevrilen günlük kayıtları, Osmanlı İmparatorluğu'ndaki çocukların şimdiye kadar kaybolan kişisel tanıklıklarına, kendi ifadelerine dair küçük çemberi genişletmiştir.

Günlük, annesiyle İngilizce, babasıyla İsveççe ve öğretmeniyle Fransızca konuşan, on yaşındaki, zeki bir kızın günlük gözlemlerini ifşa etmektedir. Öte yandan Maude Anckarsvärd'in anıları, büyükelçi ailesinin de ilişkide olduğu siyasi ve diplomatik çevrelere dair aydınlatıcı ve bilgilendirici bir kaynaktır. Zamanın önde gelen birçok şahsiyetiyle başından

geçenleri keskin bir zekâ ve mizah anlayışıyla aktarmaktadır.

1908'deki Jön Türk devrimi ve 1913 Darbesi gibi çökmekte olan Osmanlı İmparatorluğu'nun son derece önemli pek çok siyasi olayı, İstanbul'un diplomatik ve siyasi seçkinleriyle arkadaşlıkları olan yetişkin bir kadının ve genç bir kızın çok farklı dünyalarının tasvirlerine yansımıştır.

Tarafsız İsveç'in diplomat ailesi olarak, Osmanlıyla ittifak eden merkezi güçlerin geri çekilmesi ve müttefik işgal güçlerinin, 1918 Kasım'ından itibaren İngiliz, Fransız, Yunan ve İtalyan askerleriyle iş birliği yaparak ilerlediği sırada yeni bir kamu düzeninin kurulmasıyla birlikte, toplumsal ilişkilerde yaşanan değişimi ayrıcalıklı bir kayıtsızlıkla deneyimliyorlardı.

Yayınlar

Dagmar Anckarsvärd'in günlüğünden sayfalar, 1920

Orient-Institut Istanbul'un "Istanbul Texte und Studien (İstanbul Metinleri ve İncelemeleri)" dizisinde Ergon Yayınevi'nden çıkan güncel ciltleri

"Istanbul Texte und Studien" (ITS) 2003 yılından bu yana Würzburg'ta bulunan Ergon Yayınevi tarafından yayımlanmaktadır. ITS'de çoğunlukla Orient-Institut çalışanlarının ve Orient-Institut'un kendisi veya projeleriyle bağlantılı yazar ya da yayıncıların kitapları yayımlanıyor. Altı yıllık bir sürenin sonunda kitaplar Universitäts- und Landesbibliothek Sachsen-Anhalt'ın sunucusunda açık erişimli e-kitaplar olarak ücretsiz kullanıma açıktır.

Judith I. Haug, Hanna Walsdorf (Eds.)
Music and Mirrored Hybridities. Cultural Communities Converging in French, German, and Turkish Stage Productions (17th – 20th Century)

Cilt 49

Ergon Verlag, Baden-Baden, 2023

Yayımlar

Siparişler için www.ergon-shop.de adresi.
Tüm ITS ciltleri e-kitap olarak da temin edilebilir.
Yayımlandıktan altı yıl sonra, Martin Luther Üniversitesi, Halle-Wittenberg kütüphanesinin sunucusunda da ücretsiz olarak bulunurlar:
<https://menadoc.bibliothek.uni-halle.de/menalib/nav/classification/1764508>.

Çalıştay

İstanbul'un Dilsel Görünümü: Olasılıklar ve Beklentiler

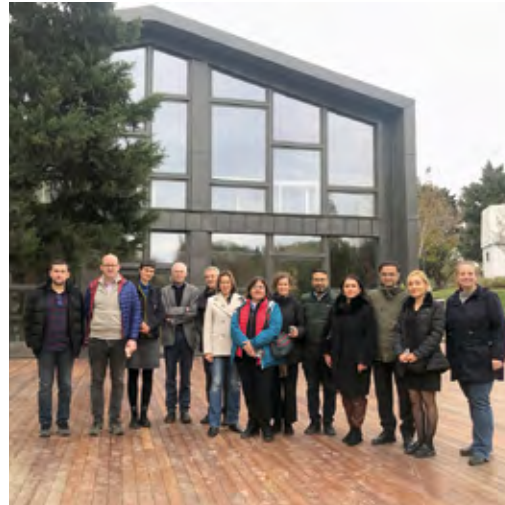
Dr. Ruth Bartholomä (Orient-Institut Istanbul), Prof. Dr. Christoph Schroeder (Potsdam Üniversitesi) ve Prof. Dr. Bülent Bilmiz'in (İstanbul Bilgi Üniversitesi & İstanbul Büyükşehir Belediyesi) ortak yönetiminde, 1 – 2 Aralık tarihleri arasında, İPA Florya Kampüsü'nde, *İstanbul'un Dilsel Görünümü: Olasılıklar ve Beklentiler* başlıklı, iki günlük bir atölye çalışması gerçekleştirilmiştir. Hemen öncesinde, Prof. Dr. Florian Coulmas (Duisburg-Essen Üniversitesi), Beyoğlu Atatürk Kütüphanesi'nde, *Dilsel Görünüm: Bundan Ne Öğrenebiliriz* konulu bir açılış konuşması yapmıştır.

"Dilsel Manzara" araştırması, dilin kamusal alanlardaki temsillerini, örneğin sokak ve mağaza tabelalarında, reklam panolarında, düzenleyici ve bilgilendirici levhalarda ve hatta grafitilerde kullanıldığı şekliyle ele almaktadır. Çok sayıda bilim insanı, "Bildiri Çağrısına" özellikle İstanbul'un "Dilsel Görünümü" başlıklı projenin yanı sıra Türkçe ve Türkçe konu-

şulan bağlamın ele alındığı başka projelerle de karşılık vermişlerdir.

Girilen özetlerden hem tamamlanmış hem de devam eden araştırma projelerini kapsayan, toplam dokuz sunum seçilmiştir. Çalıştay, çalışmaların sunulmasına hizmet etmekle kalmamış aynı zamanda katılımcı araştırmacılar arasında yoğun bilgi alışverişine de olanak sağlamıştır, çünkü İstanbul'la ilgili bazı projeler olmasına rağmen, bunların birbirleriyle pek bağlantıları yoktu. Hem tematik hem teorik hem de yöntemsel olarak ilginç bağlantı noktaları ortaya çıkmış ve katılımcılar bunları sunumların peşi sıra tartışma olanağı bulmuşlardır.

Etkinlikler

Etkinlik posterini ve çalıştay katılımcıları

Çalıştay

Traugott Fuchs. Arşiv Araştırmaları

Orient-Institut İstanbul'da, Traugott Fuchs Arşivi'nin yaklaşan açılışını, 21 Kasım'da düzenlenen çalıştayda, arşivde yapılan bilimsel ve tarihi araştırmaya dair, bazı temel bilgileri verme ve konuya ışık tutma fırsatı olarak değerlendirdik. DAAD'nin destekleyerek finanse ettiği, Orient-Institut İstanbul'da, halka kapalı olan, yarım günlük bu çalıştay Dr. Richard Wittmann tarafından, Heidelberg Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü'nün (Germanistik) yanı sıra, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı iş birliğiyle düzenlenmiştir. Arşiv nedir, farklı arşiv türleri nelerdir ve bunlar nasıl yapılandırılmıştır? Arşiv materyalleri kullanılırken nelere dikkat edilmelidir? Günümüze dek ayakta kalan envanter ve koleksiyonlardan bilimsel uygulamalara dair neler öğrenebiliriz. İlk konu başlıklarından birinde Richard Wittmann ve doktorasını İstanbul Üniversitesi, Alman Dili ve Edebiyatı bölümünde, Traugott Fuchs konusunda tamamlayan Julia Völker, İstanbul'da Alman Dili ve Edebiyatı'nda eğitim gören davetli öğrencilere ve Orient-Institut İstanbul'da çalışmalarını sürdüren araştırmacılara öncelikle

Kişi Olarak Traugott Fuchs ve Traugott Fuchs Arşivinin Ortaya Çıkışı ve Gelişim Tarihi başlıklı sunumu gerçekleştirmişlerdir. Akabinde Sandra Schell ve Jens Krumeich (her ikisi de Heidelberg Üniversitesi'ndendir), arşiv araştırmaları açısından miras bilincinin anlam ve öneminden bahsetmişlerdir. Sandra Schell, bu konuyu Tübingen'deki Hölderlin Derneği'nin sahip olduğu varlıkların arşivlenmesi deneyimlerine dayanarak açıklamıştır. Jens Krumeich, "Dedektif Olarak Uzman Tarihçi. Hermann Hesse Hakkında Bir Svabya Komedi (1952)", arşiv belge ve materyallerini uygun bir şekilde ele almanın zorluklarını anlatmıştır. Schell ve Krumeich tarafından bir el yazısının incelenip anlaşılmasından basımına kadar atılması gereken çalışma adımlarına ilişkin temel bilgiler etkinliğin ikinci bölümünün hemen öncesinde hazırlanmıştır, bu kısmında katılımcılara Traugott Fuchs arşivinden seçme orijinal kaynaklarla, uygulamaya yönelik arşiv çalışmasının nasıl işlediğine dair ilk kavrayışı edinme fırsatı verilmiştir.

Etkinlikler

Çevrimiçi Sunuma Davet

Dr. Öğr. Üyesi Harun Korkmaz

İstanbul Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türk Sanatı Tarihi

Çarşamba, 10 Ocak 2024, saat 19:00

Klasik Türk Musikisinde Temel İcra Biçimi Olarak "Fasıl" Ve Tarihsel Arka Planı

Osmanlılar, musiki eserlerinin icrasını, mirasçısı oldukları seçkin şark kültürlerinin pek çoğunda olduğu gibi fasıl düzeni içerisinde gerçekleştirirdi. Batı müzik dünyasındaki "süit"lere benzetilebilecek olan bu düzende, fasılın unsurları olan saz eserleri ile sözlü eserler belli bir sıralama ile art arda icra edilirdi. Bu sıralama tarih boyunca sürekli değişmiş, XX. yüzyılda son şeklini alan popüler şarkı fasıllarına kadar bu gelenekten pek çok varyasyon türemiştir. "Fasıl" kelimesinin bir müzik tabiri olarak sınırları Evliya Çelebi'de dahi muğlâktır. Yarım asır kadar sonra pekçok saz eserinin notasını da kayda geçiren Kantemiroğlu'nun edvarında ise bu sınırlar artık çok belirgindir. Kantemir, makamları, usûlleri, beste türlerini anlattığı gibi, fasılın detaylarını da yazdı. XVII. yüzyılın ortalarında Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi ve Ali Ufkî'nin çeşitli eserlerinde ve mecmualarında yer yer izlerini görebildiğimiz "fasıl"ın sıralamasını onlardan yaklaşık yarım asır sonra ilk defa anlatan kişi Kantemir olmuştur. Gerçi fasıl her dönemde değişmiştir. Hele XVII. yüzyılda musikideki en büyük değişimler yaşandığı gibi fasılda da köklü değişimler olmuştur. Aynı dönem pekçok fasıl düzeni bulunuyor olma ihtimali de yabana atılamaz. Ancak Kantemiroğlu iyi bir gözlemcidir, anlattıkları diğer kaynaklarla karşılaştırılınca ne kadar güvenilir olduğu anlaşılmaktadır. Bahsettiği fasıl düzeni zaten müzikal olarak da ideal ve iyi kurgulanmış bir yapıya sahiptir. Bu düzende Osmanlı musikisinin olmazsa olmazı olan irticâfî/empovize yapıların ne kadar önemli bir yer tut-

tuğu hemen göze çarpmaktadır. Besteli eserlerin dizilişi ise eski eserlerin icrasında önemli bir problem olan sıralama sorununa ışık tutmaktadır. Bu sunumda, Klasik Türk Musikisi geleneğinde fasılın XVII. yüzyıldan beri nasıl dönüştüğü ve hangi merhalelerden geçerek modern döneme ulaştığı adım adım izlenecektir.

Enstitünün etkinlikleri kısmen çevrim içi kısmen de sunumları yapacakların enstitüye davet edilmesiyle hibrid formatta gerçekleştirilecektir. Etkinlik saatleri İstanbul saatidir (GMT+3). Etkinliklere katılım için çoğunlukla kayıt gerekmektedir. Farklı bir bilgi verilmediyse lütfen adınızın ve kurumunuzun adının yer aldığı bir e-postayı events@oiist.net adresine göndermeniz rica olunur. Ardından erişme için gerekli bilgiler size gönderilecektir.

Etkinlikler

<https://www.oiist.org/veranstaltungen/>

Orient-Institut Istanbul Kütüphanesi

Orient-Institut Istanbul Kütüphanesi Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti'nin (dilsel, tarihsel, dinbilimsel, edebiyatbilimsel ve toplumbilimsel) tüm yönlerini kapsayan bilimsel literatür başta olmak üzere Türk halkları ve İslam'la ilgili dil, tarih ve edebiyatı kapsayan literatürü toplamakta ve bünyesinde barındırmaktadır.

Kütüphanede hâlihazırda 50.000 cilt monografik kitap, bir kısmı tarihsel olmak üzere 400 bölge haritası ve Osmanlıca, Türkçe ve diğer dillerde olmak üzere 1.550 dergi başlığı bulunmaktadır. 120 dergi aboneliğe açıktır. Buna her yıl yaklaşık 1.000 kitap ve 750 dergi nüshası eklenmektedir. Enstitünün ağındaki çeşitli E-Book-platformlarında aşağı yukarı 7.300 E-Book okurların hizmetine sunuluyor. Bunun yanı sıra kütüphanede ulusal lisanslar, DEAL-anlaşmaları ve elektronik dergilerin ya da veri bankalarının satın alınmasıyla kullanıma sunulan çeşitli elektronik kaynaklara ulaşmak mümkün.

Kütüphane kamuya açık ve ücretsizdir. Yayınlar ödünç verilmez. Kişisel kullanım için bir kitap tarayıcı mevcuttur.

Açılış saatleri
Pazartesi'den Perşembe'ye kadar:
10:00 – 19:00
Cuma günleri: 9:00 – 13:00

oiist.org/bibliothek/

Çevrimiçi katalog:
<http://vzlbs2.gbv.de/DB=47/>

Edinilen yeni yayınlar Ocak 2018'den bu yana OPAC üzerinden doğrudan doğruya görülebilmektedir. Bunun için OPAC'ta, edinilen yeni yayınlar linkine tıklayıp son altı ayın yeni yayınlarını içeriklere ve aylara göre sıralanmış olarak görebilirsiniz. Web sitesinde bulunan yeni yayınlar listesi altı ayda bir geriye dönük olarak güncellenir.

Kütüphane

Online-Katalog des Orient-Instituts Istanbul

Die Bibliothek des Orient-Instituts Istanbul ist eine wissenschaftliche Spezialbibliothek mit den Sammelbeständen Österreichs, Deutschlands und Republiks Türkei in allen Aspekten, sowie Türkvölker außerhalb der Türkei. Sie umfasst rund 35.000 Monographien und ca. 1.300 Zeitschriften, 140 davon laufend.

Die Bibliothek ist eine für jedermann zugängliche Präsenzbibliothek. Sie ist nicht an den Fernrechner angeschlossen.

Orient-Institut Istanbul kütüphanesi Türkiye'de alanda uzmanlaşmış bilimsel bir kütüphanedir. Kütüphane 35.900 kitap ve 1.300 dergiye (140 aboneli devami ediyen) sahip olup herkeşe açıktır. Katalog dışıdır ödünç verilmaz.

Orient-Institut Istanbul - Bibliothek - Susam Sokak 16 - 16, D.8 - TR- 34433 Çengelir - Istanbul
E-Mail: oiib@oiistm.org - Internet: Orient-Institut-Istanbul.org
Telefon: +90 / 212 - 293 60 67 / 232 19 83 - Fax: +90 / 212 249 63 69

ORIENT-INSTITUT
ISTANBUL

Max Weber
Stiftung

.....
Deutsche
Geisteswissenschaftliche
Institute im Ausland

